ROMÂNIA
Ministerul Învăţământului

GHID
PENTRU ACTIVITATEA EDUCATIVĂ

În conformitate cu programa activităţii educative
nr. 10768/1994

1995

Scanned with OKEN Scanner

Riana Calotă, Titus Hogiu, Adriana Rotaru
Dorina Mărgineanțu
Ileana Dărăban, Mariana Corin, Virginia Ghergu

Ghid pentru activitatea educativă

în conformitate cu
programa activității educative
nr. 10768/1994

1995

Scanned with OKEN Scanner

Referent științific:

prof.univ.dr. Ion Drăgan

Au mai colaborat:

Insp. Țane Viorica (Min. Înv. - București), prof. Nanulescu Gheorghe (Tulcea), înv. Cârjă Elena (Brișteni - Suceava), prof. Ion Irimie (Alba), Frangulea Marioara (Călărași), Anica Antoaneta-Lucia (Pitești), prof. ing. Șerban Madlene (Craiova), prof. Ionescu Ileana (Craiova).

ISBN - 973 - 96 - 532 - 5 - 1

Scanned with OKEN Scanner

"Dacă nu ai, la vederea unui copil sau a unui tânăr o tresărire emotivă și o înclinare de a-i îndruma și de a-i veghea destinul, dacă nu poți să îmbraci într-o căldură emotivă, generoasă relațiile și dialogul cu un tânăr, nu ai de ce să te faci dascăl."

Mircea Malița

Scanned with OKEN Scanner

Decalogul unui dascăl

1. Fiți sănătoși!

"Să nu vă închipuiți că sănătatea este numai un dar al norocului, unul din acele lucruri pe care norocul ni-l dă; norocul ni-l ia. În realitate, ea atârnă de noi, dacă nu în întregime, cel puțin în cea mai mare parte."

2. Continuați a vă cultiva...

"Puțin importă ce studii preferați, principalul este ca sufletul vostru să fie alimentat. Înaintea clasei să aveți mintea în activitate, dacă voiți să vă faceți datoria în timpul clasei."

3. Formați minți active și chibzuite...

"Trebuie să-i exercitați a gândi liber și a exprima cu claritate idei juste. Să nu uităm, Domnilor, că avem de preparat cetățeni liberi, nu oameni supuși".

4. Formați conștiințe libere...

"Nu e de ajuns a le îndopa memoria cu sfaturi de bună purtare, care nu au nici o legătură. Noi nu am făcut nimic dacă aceste sfaturi nu sunt primite de inteligența lor, dacă nu înflăcărează inima lor, dacă nu devin regula obișnuită a voinței lor..."

5. Formați buni cetățeni...

"Cultivați dragostea chibzuită de libertate și de egalitate, respectul demnității persoanei omenești. Aceasta îi va împiedica a se înjosi, a-și înstrăina libertatea... Vor păstra cu dragoste tot ce alcătuiește patria... Vor avea cultul

Scanned with OKEN Scanner

gloriilor noastre, fără excepție și iubind țara cu o dragoste nețărmurită, vor ști să o respecte..."

6. Nu închideți opera de educație în clasă!

"Opera noastră se prelungește după clasă. Obligația de a continua educația în afara clasei, sunteți liberi a o primi sau a o respinge... Dar, și spre cinstea voastră, conștiința va vorbi mai tare și mai poruncitor decât regulamentele și legile, și deci veți adăuga și următoarele articole decalogului dumneavoastră."

7. Desăvârșiți la adulți dezvoltarea intelectuală începută la copii...

"Poate ați și creat în cea mai mare parte din școlile voastre cursuri culturale, sacrificând bucuroși clipele de răgaz datoriei ce v-ați impus, de a răspândi împrejurul vostru mai multă lumină și fericire."

8. Continuați educația cetățenească a consătenilor!

"În conferințele populare veți trata una din acele chestiuni care nu aparțin politicii militante, dar pe care trebuie s-o cunoască toți membrii societății... Veți arăta că sunt legi fixe de care omul se poate servi și nu le poate încălca. Prin exemplele și vorbele voastre, prin atitudinea și învățământul vostru, veți predica toleranța. Fără a abdica de la niciuna din convingerile și drepturile voastre, veți respecta sincer convingerile altora."

9. Lucrați la educația socială a poporului!

"Prin societățile de ajutor mutual pe care le-ați făcut în școlile voastre, i-ați obișnuit pe școlari să practice solidaritatea. Le-ați arătat prin experiență, binefacerile asociației și i-ați obișnuit cu plăcerea nobilă de a face sacrificii unii pentru alții. Veți da și adulților o conștiință mai clară de această legătură..."

Scanned with OKEN Scanner

10. ...

"Permiteți-mi a adăuga ultimul articol: aveți încredere în șefii voștri și fiți totdeauna uniți cu ei. Fiți politicoși în întreaga voastră comportare."

(după **Ch. Dessef** - Discurs pronunțat la 21 Mai 1902 - "Cele mai frumoase pagini din pedagogie și psihologie" - în românește de I.G. Marinescu - București, Ed. Librăriei H. Steinberg & fiu 1939).

Câteva postulate ale activității dirigintelui/dascălului

- Respectați și încurajați demnitatea umană.
- Luați copiii în serios, investiți afectivitate, dovediți moralitate.
- Fiți atenți cu aspectul dvs. estetic.
- Fiți capabili de contacte umane, dovediți răbdare cu ceilalți.
- Bazați-vă pe disciplină, dar stimulați imaginația și entuziasmul.
- Admonestați, dar nu uitați să încurajați.
- Fiți dispuși să vă distrați; fiți atenți cu aspectul d-voastră estetic.
- Respectați înțelegerile făcute.
- Dovediți că știți că sunteți un model reproductibil pe scară socială de către generații întregi.
- Nu asociați corectarea cu pedepsirea.
- Tonul vocii, expresia feței, gestica să nu aibă caracter punitiv.
- Accentuați comportamentele pozitive.
- Apreciați favorabil o realizare cât de mică.
- Asigurați șanse de succes fiecăruia.

Scanned with OKEN Scanner

Condiții de realizare a normelor metodice ale educației

(după G.G. Antonescu - prof. ped. Univ. București, 1941)

1. Însărcinarea celor mai distinși profesori ai școlii cu conducerea morală a elevilor prin investiția diriginților de clasă.
2. Îndrumarea profesorilor, meniți a fi diriginți prin conferințe, lucrări practice special instituite, asupra celor mai potrivite metode...
3. Reducerea la minimum posibil a efectivului de elevi al fiecărei clase și sporirea la maximum posibil a numărului de ore pe care profesorul diriginte trebuie să le facă în clasa pe care o conduce...
4. Când profesorul diriginte va dovedi aptitudini reale pentru misiunea delicată de îndrumător moral, va trebui, nu numai să fie menținut în această calitate, ci să fie lăsat să-și continue opera educativă cu aceeași serie de elevi și în anii următori...
5. Pentru ca acțiunea educativă a școlii să aibă un caracter unitar..., măsura cea mai indicată credem că este instituirea consiliilor profesorilor de clasă sub prezidența diriginților și a unui consiliu de diriginți, sub prezidența directorului de școală.

Și acum, sunteți un posibil (viitor) "bun diriginte"? Răspundeți la următoarele întrebări, și din analiza răspunsurilor veți ajunge la concluzia ...

1. Care este motivația dvs. pentru a lucra cu copiii?
2. Credeți că a lucra cu copiii este dificil sau nu?
3. Care sunt elementele ce vă atrag să lucrați cu copiii?
4. Sunteți de acord că un educator trebuie să-și sacrifice timpul liber pentru a rezolva situațiile deosebite ivite?
5. Faceți câteva observații asupra felului în care ați fost educat în școală și în familie.

Scanned with OKEN Scanner

6. Ce condiții ați dori să asigurați copiilor dvs. proprii (pe care îi aveți sau îi veți avea)?
7. Enumerați câteva dintre calitățile pe care considerați că trebuie să le aibă un educator.
8. Considerați că pe lângă aptitudini, unui educator îi este necesară și o formație profesională specială/generală?
9. Ce aptitudini și talente credeți că aveți dvs.?
10. Ce experiență de viață credeți că a avut importanță covârșitoare asupra dezvoltării personalității dvs.?

(după un chestionar elaborat de specialiștii "Fundației Pestalozzi" - Elveția)

Scanned with OKEN Scanner

I. Introducere în activitatea dirigintelui

Motto:

Oamenii se-mpart în două:
unii caută și nu găsesc, alții
găsesc și nu-s mulțumiți.

Mihai Eminescu

Paginile ce conțin aceste contribuții se doresc un sprijin concret pentru toți dascălii care caută soluții mai bune în munca de conducător al unei clase, adresându-se în egală măsură:

- celor cu mai puțină experiență, pentru a se orienta mai repede și mai ușor în complexitatea muncii educative;
- celor care au întrerupt sau au neglijat o perioadă această activitate;
- celor care au o bună experiență, pentru a face comparații și pentru a-i incita la găsirea unor soluții noi.

Dacă cele prezentate vă satisfac, e bine: ați găsit un sprijin sau poate o confirmare a propriei munci. Dacă nu vă satisfac, veți analiza, veți judeca, veți respinge și poate veți veni cu ameliorări.

Argumente pentru un ghid al dirigintelui:

Ca reacție pozitivă la un conservatorism de neînțeles și la o recesiune păgubitoare în planul muncii dirigintelui, au început să apară atât la nivel central cât și în județe, numeroase materiale teoretice și practice, care, pornind de la o valoroasă bibliografie română și mondială, încearcă să relanseze și să revigoreze un subsistem esențial: EDUCAȚIA, ca tip particular de acțiune socială. Din păcate, aceste materiale ajung foarte greu sau nu ajung deloc în mâna celor care au nevoie de ele.

Scanned with OKEN Scanner

Preocupările pentru formarea și devenirea individului spre esența condiției umane au reprezentat întotdeauna un efort special al societății. Interesul pentru instrucție și educație a fost prezent în toate timpurile și societățile, ca o necesitate de rangul întâi; afirmația o putem susține și prin câteva opinii consacrate:

"Dacă omul n-a primit decât o educație defectuoasă sau rea, el devine cel mai îngrozitor animal pe care l-a produs pământul. De aceea legiuitorul trebuie să facă din educația copiilor prima și cea mai serioasă din preocupările sale".

Platon

"Peste tot unde educația a fost neglijată, statul a primit o lovitură funestă".

Aristotel

"Pe drumul spre anul 2000, educația este mai urgentă decât însăși hrana"

Mircea Malița

Educând, ne propunem formarea unor oameni cu virtuți caracteristice perioadei istorice, căci *a educa*"... înseamnă a conduce, deci a îndruma spre un scop"..., iar "acțiunea de **a conduce** și noțiunea de **nicăieri** (s.n.) se exclud reciproc. A conduce undeva nu e de ajuns: destinația educației este prin definiție pozitivă. Educăm țintind spre *adevăr*, spre *bine*, spre *frumos* - și nu spre *neadevăr*, spre *rău*, spre *urât*". (V. de Landsheere, G. de Landsheere, 27 p. 7).

Este un truism afirmația că actul educativ, privit sub aspectul importanței, al implicațiilor și perspectivelor este deosebit de dificil și complicat, în care nu se pot impune șabloane, reguli și norme **rigide** (reguli și norme, dar nu rigide). O astfel de părere implică, în aparență, o contradicție de conținut, ades formulată și dezbătută:

- deși nu se pot impune "constrângeri" de programare, planificare și operaționalizare, specialiștii (teoreticieni și practicieni), propun recomandări, orientări și chiar soluții...;

Scanned with OKEN Scanner

- dacă actul educativ este dificil de cuantificat și evaluat, există totuși prea multă reticență și rezistență în abordarea concretă a diverselor posibilități și soluții, măcar ca ghid orientativ, ce ar putea fi preluat creativ (nu imitat);
- dacă o "planificare" dintr-o zonă a țării nu se "potrivește" în altă zonă, comportamentul și virtuțile așteptate la un moment dat de societate, ar trebui să se potrivească oriunde...

ȘI DACĂ suntem de acord cu cele formulate mai sus, atunci nu ne rămâne decât să-i dăm dreptate lui G. de Landsheere că "a lăsa pe profesori să lupte absolut singuri cu dificultățile sub cuvânt că le respectăm independența și creativitatea, înseamnă a dovedi lipsă de realism" (27 p. 266).

Și într-adevăr, socotim (poate și d-voastră sunteți de acord) că nu ni se subminează și nu ni se știrbește autonomia, **dacă**:

- la întocmirea planificării trimestriale ni se oferă o listă orientativă cu teme adecvate pentru fiecare nivel de clasă și pentru fiecare obiectiv (pentru că am intrat în "criză" și ne-am repetat fiind autoconstrâns de lipsa momentană de imaginație, de faptul că nu ne-am consultat cu elevii clasei, etc.);
- am avea la dispoziție seturi de scenarii sau conținuturi după care să ne putem orienta și cu care să ne putem compara;
- am dispune de materiale ca studiul de caz sau roll-play;
- am putea consulta (prin cabinetul metodic al școlii) o bibliografie corespunzătoare conținuturilor informaționale propuse de temele ce urmează să le realizăm;

Din sondajele efectuate într-un mare număr de școli ale unor județe, reiese că o parte dintre diriginți nu prezintă interes pentru perfecționarea teoretică în domeniul educativ, iar o altă parte renunță cu ușurință chiar la propria experiență acumulată în planul practicii, ajungând la concluzia demolatoare a gratuității și inutilității unui program coerent de educație (la nivel de județ, școală, clasă). Aceștia *se prefac* a căuta noutăți și soluții într-o

Scanned with OKEN Scanner

libertate lipsită de orice obligații, fără însă a le găsi.

Categoria - evident majoritară - de diriginți care *a ars* înainte de '89, ard și acum în creuzetul în care se distilează valorile umane, duce o sisifică, dar conștientă și acceptată "povară" în perimetrul dificultăților de autoperfecționare, găsind soluții, care însă nu o mulțumesc. Și caută în continuare...

Proiectarea educațională

E. Planchard definește *educația* drept o acțiune sistematică exercitată de adulți asupra copiilor și adolescenților cu scopul de a-i pregăti pentru viața pe care vor trebui și vor putea să o trăiască într-un mediu dat.

Etimologic, cuvântul provine din latinescul educare, cu sensul de a crește, a îngriji, a conduce de la o stare la alta.

Această definiție demonstrează că *educația vizează o finalitate*. Sunt apoi selecționate valorile ce urmează a fi transmise, sunt alese metodele și mijloacele cele mai potrivite, se asigură o organizare corespunzătoare a activității, procedându-se în conformitate cu o anumită comandă socială și respectându-se anumite principii și norme cunoscute într-o măsură mai mică sau mai mare (și aplicate cu un anumit grad de relativitate!).

Unii autori (8, 34, 27), sintetizează finalitățile acțiunii educaționale ca fiind:

a) - **ideal educațional**, concretizat în tipul de personalitate solicitat de condițiile sociale ale unei etape;

b) - **scopul**, ca o anticipare pe plan mintal a desfășurării și a rezultatelor ce urmează a fi dobândite; el vizează finalitatea unui complex de acțiuni educaționale determinate; (ex. formarea sentimentelor de respect față de alții și față de sine, respectul față de muncă, formarea deprinderilor și obișnuințelor igienico-sanitare, etc...);

c) - **obiectiv educațional**, care este o reflectare anticipată a rezultatului învățării (actului educativ), ce se produce în cadrul unei secvențe educaționale, concentrându-se asupra rezultatului

Scanned with OKEN Scanner

la care va trebui să se ajungă și care va putea fi detectat, măsurat și evaluat.

Orice experiență educativă ne va conduce spre aceeași concluzie formulată de Ion Nicola (32, pag. 72), că "numai anticipând în cele mai mici detalii obiectivele unei acțiuni educaționale vom reuși să precizăm căile ce vor trebui urmate pentru a le realiza".

În ultimul timp definirea obiectivelor operaționale devine o problemă cotidiană și deosebit de necesară pentru toate disciplinele de învățământ, constituind un reper și pentru orele de dirigenție.

E drept că nu totul poate fi direct observabil și măsurabil, și deci eficiența în acestă zonă se sustrage posibilităților de cuantificare imediată, explicită și implicită, ceea ce nu trebuie să descurajeze eforturile de căutare/găsire a modalităților științifice de evaluare.

I. Modelul conceptual al finalităților educației

1. La nivelul sistemului educațional

a. Ideal pedagogic:
b. Scopuri pedagogice:
c. Obiective pedagogice generale;

2. La nivelul procesului de învățământ

a. Obiectiv pedagogic general (reflectă obiectivele generale ale sistemului de învățământ)
b. Obiective pedagogice specifice (intermediare):
- pe laturi ale educației;
- pe niveluri, trepte, cicluri de școlarizare;
- pe discipline (module interdisciplinare) de învățământ;
c. Obiective pedagogice concrete (operaționale):
- pe capitole (în cadrul activității didactice, lecției etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- pe activități didactice.

În activitatea concretă pornim de la cunoașterea idealului și scopurilor pedagogice, dar identificăm și formulăm obiectivele cu cel mai scăzut grad de generalitate, obiectivele operaționale.

În funcție de aceste obiective operaționale derulăm formularea unui scenariu de desfășurare a orei și selectăm conținuturi informaționale adecvate.

În vederea alcătuirii scenariului didactic este bine să urmărim schema actului decizional al profesorului în legătură cu organizarea și desfășurarea lecției (după M. Ionescu):

SCHEMĂ

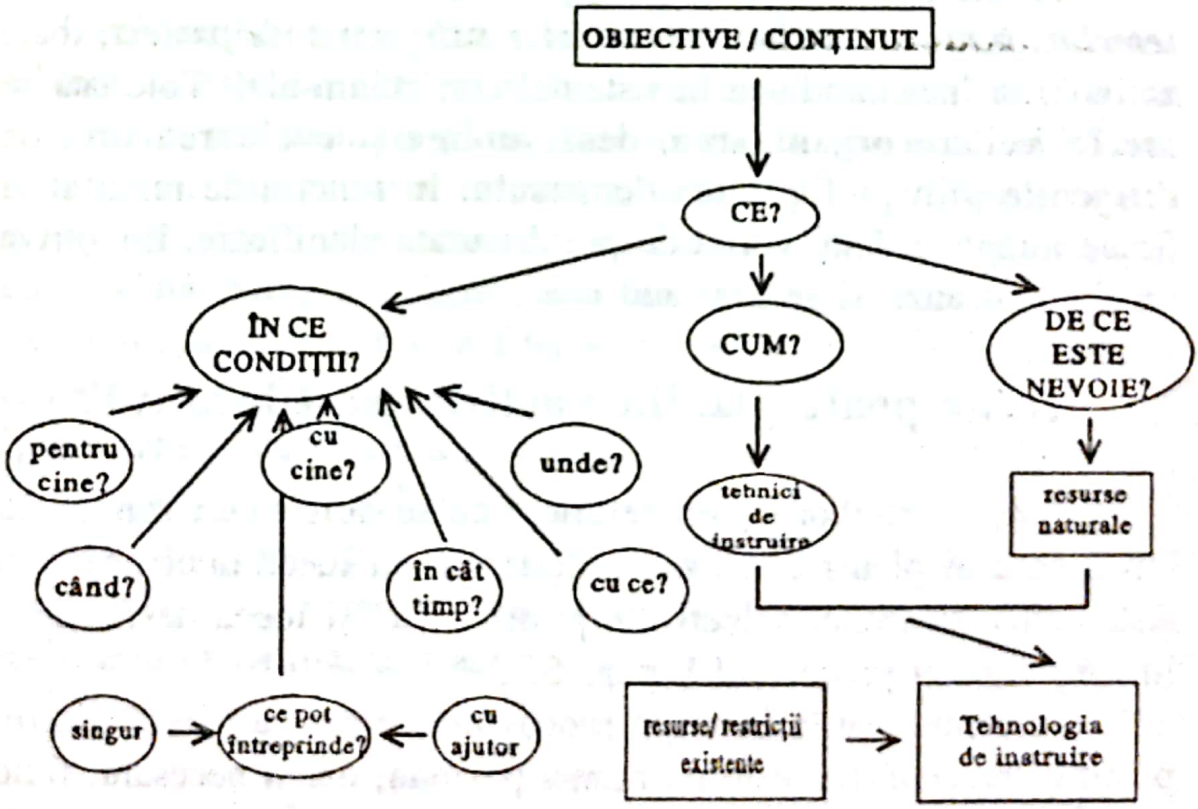

Scanned with OKEN Scanner

Pornind de la aceste considerente, se sintetizează ideea că **proiectarea educațională** presupune trei parametri fundamentali:

a) - precizarea finalităților ce vor fi urmărite la nivelul sistemului de învățământ, al unei verigi a acestuia sau a unei activități educative concrete; deci: ***ideal, scopuri, obiective***. Altfel educația rămâne sub semnul improvizației și spontaneității. (CE VREM SĂ REALIZĂM?)

b) - elaborarea tehnologiei de realizare a obiectivelor stabilite, ca rezultat al analizei multiplelor **variante** posibile (și nu prin descurcare la fața locului), ceea ce presupune un **plan** (orientativ). (CUM PUTEM REALIZA?);

c) - stabilirea instrumentelor de evaluare a eficienței (ca "proces de apreciere a calității sistemului educativ sau a unei părți"). (CU CE EVALUEZ?).

Așadar, **proiectarea** presupune: ***stabilirea obiectivelor, a temelor, a modalităților și resurselor sub formă de proiect***, toate activitățile încadrându-se în sistemul curriculum-ului. Totodată se are în vedere organizarea, desfășurarea și evaluarea orei de dirigenție prin prefigurarea demersului în funcție de rezultatele finale așteptate. Este vorba despre discutata planificare, împotriva căreia s-au auzit și se mai aud unele voci.

II. Se poate planifica activitatea educativă?

Este o întrebare (voit retorică) ce se dorește un semnal că "în esența ei planificarea nu include numai ideea unei ordonări sistematice și a unei selecții de priorități, ci și ideea desfășurării în timp a unui proces" (14, pag. 65).

Referindu-se la întregul proces de formare a personalității, planificarea educației este nu numai posibilă, dar și necesară, fiind nu un șir de acțiuni izolate, ci un sistem unitar și cu perspectivă, reclamând serioase și profunde cunoștințe specializate. Poate tocmai lipsa acestor cunoștințe și abilități generează o anumită respingere față de caiete, planuri, fișe, caracterizări, care - dacă

Scanned with OKEN Scanner

sunt făcute superficial și neprofesionist - sunt denumite *scriptologie* și *birocrație* fără eficiență și deci inutile. Să mai socotim și unele modele, foarte complicate, propuse de o parte dintre specialiști și practicieni, modele care descurajează pe cea mai mare parte a diriginților, în principal pe cei care nu au beneficiat de o pregătire corespunzătoare.

Herbart spunea:

"Există o pregătire a ***artei*** prin ***știință***; o pregătire a inteligenței și inimii, care preced practica educativă. Și numai grație acestei pregătiri ***experiența*** - ce ne-o putem dobândi numaiîn ***cursul activității practice***, devine instructivă pentru noi. Numai prin acțiune, prin practică, învățăm ***arta*** și dobândim ***tactul, talentul...***

Dar în practică, învață arta numai acela care a pătruns mai înainte știința, care și-a asimilat-o și care astfel a determinat dinainte impresiile viitoare, pe care experiența le va face asupra lui".

Deci sunteți diriginte. Sunteți adeptul ideii că activitatea educativă este un act irepetabil, spontan, creativ și deci orice anticipare, programare, planificare ar afecta specificul ei? Și că imaginația, improvizația, inspirația, talentul ar fi suficiente pentru a asigura reușita unei activități educative? Dacă da, atunci mai citiți odată paragraful introductiv și nu uitați: enunțul aparține pedagogului Herbart și a fost scris cu mult înaintea apariției termenilor de "tehnologie didactică", "design instrucțional", "proiectare", "curriculum".

Fără a fetișiza rolul proiectării (așa cum adesea s-a întâmplat) trebuie să-i precizăm locul în contextul general al activității dirigintelui ca ***demers prospectiv-anticipativ***, continuat firesc prin realizarea propriu-zisă a activității și finalizat prin autoevaluarea dirigintelui.

III. Idealul și componentele activității educative

Scopul și idealul educațional a cunoscut o mare varietate de identificări de-a lungul timpului. Astfel, Platon atribuia drept scop

Scanned with OKEN Scanner

educației capacitatea de a da sufletului și corpului întreaga frumusețe și perfecțiune de care sunt susceptibile. Pentru I. Kant, educația urmărea realizarea întregii perfecțiuni de care natura omului este capabilă. J. Dewey aprecia că educația nu trebuie să fie o pregătire pentru viață ci educația este viața însăși, iar Montaigne susține că a educa înseamnă a forma oameni, nu specialiști. La rândul său, Durkheim definește drept scop al educației, trezirea și dezvoltarea la copil a unor stări fizice, intelectuale și morale impuse de societatea politică și de mediul social.

Idealul educațional al școlii românești este întemeiat pe tradițiile umaniste, pe valorile democrației și pe aspirațiile societății românești și contribuie la păstrarea identității naționale. Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome și creative.

În vederea atingerii acestui ideal, educația este concepută ca o rezultantă a acțiunii sistemice, interdisciplinară, în sensul:

a) managementului grupului
b) educația pentru sănătate (sănătatea ca stare de "bine")
c) educația bunului cetățean
d) educația prin și pentru cultură și civilizație
e) educația pentru timpul liber
f) educația pentru viața de familie
g) cunoașterea psihopedagogică, autocunoașterea în vederea dezvoltării carierei

În conformitate cu principiile "Convenției cu privire la drepturile omului", educația trebuie să dezvolte:

- Respectul față de semeni ca valoare interiorizată, solid ancorată în structura personalității;
- Respectul și stima față de sine;
- Planificarea existenței personale;
- Convingerea că orice comportament își are consecințele sale;
- Rezistența la presiunile sociale.

Scanned with OKEN Scanner

Personalitatea matură, eficientă trebuie să dovedească:

- extensia simțului Eu-lui, printr-o participare activă la toate domeniile vieții (economic, social, politic, distractiv etc.);
- depășirea egocentrismului, capacitatea de a dovedi toleranță, compasiune;
- echilibru emoțional, autocontrol, toleranță la frustare, autoacceptare;
- perceperea, gândirea și acționarea în conformitate cu realitatea externă;
- capacitatea de a fi ea însăși, de a dovedi simțul umanului, intuiție, autoobiectivitate;
- trăirea în armonie cu o filosofie de viață unificatoare, o concepție clară, un ideal.

IV. Intenția prezentului ghid este:

1. să faciliteze realizarea unei proiectări adecvate în plan educațional;
2. să sprijine diriginții în operațiunea de încadrare a orelor de dirigenție pe obiective educative în planul anual și de perspectivă;
3. să suplimenteze nevoia de informații a dirigintelui privind cunoașterea obiectivă a elevilor în primul rând și chiar a oricărui individ cu care intră în contact;
4. să stârnească dorința de a stăpâni metodele cunoașterii și autocunoașterii, precum și cele de modelare a personalității umane;
5. să cultive dorința diriginților de a avea o atitudine critică și de a depăși sugestiile și soluțiile oferite, propunând variante îmbunătățite;
6. să prezinte proiecte model pentru o posibilă structură și desfășurare a orelor de dirigenție;
7. să aducă în atenția diriginților o bibliografie selectivă de un real sprijin în perfecționare;
8. să convingă despre necesitatea unui ***Caiet al dirigintelui***, simplu, operațional, eficient și util.

Scanned with OKEN Scanner

"Cel mai bun educator este acela care cunoaște mai bine vremea în care trăiește, care percepe cu finețe marile trăsături caracteristice ale vieții contemporane și care se bucură și suferă din cauza acestei vieți."

Ernest Louis

II. Ce cuprinde dirigenția?

Realizarea activității dirigintelui presupune cunoașterea problemelor legate de:

- organizarea, conducerea și realizarea sintalității colectivului de elevi;
- metodele de cunoaștere și studiere a personalității copilului;
- metodele de stimulare și intervenție modelatoare a personalității;
- design instrucțional;
- noțiuni clare de morală;
- cunoștințe de sociologie;
- bun-simț și integritate caracterială;
- metode și procedee de organizare și realizare a orelor educative și extrașcolare;
- imagine clară asupra componentelor educației și a interdisciplinarității în realizarea lor;

Scanned with OKEN Scanner

- cunoștințe privind particularitățile psiho-anatomico-fiziologice ale copilului și adolescentului.

Fără a intra în detalii, se recunoaște că este vorba despre o activitate dificilă, complexă și din păcate insuficient cunoscută și ca atare prea adesea organizată într-un mod neprofesional. Dirigenția se constituie într-un "subsistem al activității educative în ansamblu și se desfășoară sub conducerea dirigintelui cu aportul elevilor unei clase și al factorilor educativi - familie, instituții de educație extrașcolară, de stat și particulare, de cultură și sociale de la nivelul localității" (11,)

Activitatea dirigintelui nu se poate reduce doar la ora de dirigenție (stabilită prin planul de învățământ), ci cuprinde totalitatea acțiunilor și operațiunilor care vizează obiective și sarcini precise.

În sinteză, ***dirigenția trebuie să cuprindă***:

a. organizarea clasei și a colectivului de elevi ca microgrup cu particularități distincte;
b. organizarea estetică a clasei, pregătirea, menținerea ordinei și curățeniei;
c. organizarea comitetului de părinți, atragerea acestora spre a sprijini activitatea clasei și a școlii;
d. acțiuni educative directe în planificarea, organizarea și desfășurarea unor teme și activități specifice;
e. îndrumarea părinților și elevilor în cazuri de: criză de personalitate, afecțiuni diverse, abandon școlar, insucces școlar, abateri grave, stări conflictuale etc.;
f. armonizarea influențelor educative la nivelul colectivului pedagogic al clasei, părinților și altor factori educativi;
g. cunoașterea personalității fiecărui elev și întocmirea fișei psihopedagogice, la sfârșit de ciclu elaborând pe această bază caracterizarea finală.
h. asigurarea unității relației elevi-părinți-diriginte.

Scanned with OKEN Scanner

Documentele și sarcinile muncii dirigintelui

A. **Documentele ce trebuie completate** de diriginte sunt:
- catalogul clasei;
- fișa psihopedagogică a fiecărui elev;
- caracterizarea finală;
- caietul dirigintelui;

B. **Documentele ce trebuie consultate** de diriginte:
Legea învățământului;
Statutul cadrelor didactice;
Regulamentul școlar;
Convenția cu privire la drepturile omului/ Convenția cu privire la drepturile copilului;

C. **Sarcinile dirigintelui** (selectiv):
- organizează, conduce și desfășoară activități educative cu clasa la care a fost numit de către directorul școlii (consiliul de administrație);
- se preocupă de cunoașterea elevilor și a microgrupului pentru realizarea sintalității;
- urmărește cum se asigură ordinea, curățenia și atmosfera generală în sala de clasă ce i s-a repartizat;
- ține legătura cu profesorii care predau la clasă, în scopul armonizării și optimizării eforturilor acestora;
- realizează evaluarea comportamentală, acordă notele și stabilește mediile la purtare; când e cazul, supune situația disciplinară dezbaterii consiliului pedagogic;
- întocmește mediile generale ale elevilor, ține legătura cu familia prin vizite, ședințe, lectorate, invitații la școală;
- propune la nevoie soluții asigurând consultanță psihopedagogică, în calitatea sa de specialist în domeniul educației;
- organizează diverse acțiuni cu clasa de elevi, în funcție de necesități, posibilități, solicitări (sărbătorirea unor evenimente din viața elevilor, excursii, vizite, programe artistice, acțiuni publice și/sau umanitare etc.);
- sprijină orientarea școlară, încurajează și stimulează

Scanned with OKEN Scanner

participarea elevilor la cercuri, concursuri, olimpiade, întreceri etc.;
- comunică familiei periodic situația la învățătură și situația disciplinară a elevilor (adeseori confidențial).

Orice diriginte care se respectă, ar trebui ca la începutul fiecărui an școlar să aibă în atenție următoarele:

a. - starea, dotarea și organizarea sălii de clasă, ce își propune să realizeze în sala respectivă în anul școlar pe care îl începe, folosindu-se de bugetul școlii, comitetul de părinți, îndemânarea și simțul gospodăresc al clasei, sponsori, alte ajutoare;

b. - ce își propune pe linie educativă, metodică, psihopedagogică pentru îmbunătățirea activității sale ca diriginte: (ameliorarea situației la învățătură, performanțele și starea disciplinară cercetări psihopedagogice, sondaje, chestionare, comunicări, programe artistice, sondaje, vizite, excursii, lecții deschise, publicații, cercuri, simpozioane etc.).

1. Precizări cu privire la documentele aflate în atenția dirigintelui

a) **CATALOGUL** este un document oficial, tipizat, ce se completează la începutul anului școlar conform instrucțiunilor de pe prima pagină. La aceste instrucțiuni mai trebuie adăugate următoarele îndatoriri ale dirigintelui:

- păstrarea și completarea în condiții grafice, estetice și igienice corespunzătoare;
- completarea situației statistice la sfârșitul fiecărui trimestru și la sfârșitul anului școlar;
- calcularea mediilor generale ale fiecărui elev;
- completarea mediilor după examenele de corigențe;
- legarea, șnuruirea și parafarea; pe ultima pagină se lipește un triunghi de hârtie pe care se scrie: Prezentul catalog al clasei... pentru anul școlar... conține un număr de ... file și un număr de ... elevi. Data și semnăturile directorului

Scanned with OKEN Scanner

și ale dirigintelui după încheierea anului școlar și completarea corectă a catalogului;

- urmărește scrierea mediilor în Registrul matricol, atât la sfârșitul anului școlar cât și după examenele de corigență.

b) **REGISTRUL MATRICOL** este un alt document oficial în care sunt înscrise mediile elevilor pe discipline și clase. El se completează de către secretarul școlii, sau un cadru didactic împuternicit. Numărul matricol al fiecărui elev trebuie să corespundă cu numărul matricol din catalog.

c) **FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ** a fiecărui elev este un instrument sistematic și sintetic de cunoaștere a elevului. Se completează la sfârșitul unui ciclu școlar, la transferul elevului sau în alte cazuri când e solicitată.

d) **CAIETUL DIRIGINTELUI** este instrument - pivot al activității dirigintelui. Caietul trebuie întocmit la începutul unui ciclu școlar, completat constant și în mod expres, transmis de la un diriginte la altul atunci când continuitatea activității educative a unui profesor nu poate fi respectată.

2. Un model al caietului dirigintelui

Caietul dirigintelui poate avea următoarea structură:

I. *Date generale despre colectivul de elevi:*

1. Catalogul clasei

Cap tabel:

Nr. crt.	Nume prenume	Data nașterii	Locul nașterii	Numele părinților	Ocupația loc de muncă	Adresa	Obsv.
1.							
2.							

Scanned with OKEN Scanner

2. Orarul clasei (pt. un ciclu școlar V-VIII sau IX-XII).
3. Catalogul profesorilor clasei.

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiect	Numele profesorilor				Obsv.
		Cls.V IX	Cls. VI X	Cls. VII XI	Cls. VIII XII	
1.						
2.						

4. Responsabilitățile elevilor în colectiv.

Cap tabel:

Nr. crt.	Responsabilitatea	Numele elevului				Obsv.
		Cls. V	Cls. VI	Cls. VII	Cls. VIII	
1.						
2.						

5. Caracterizarea psihosocială a clasei.

II. *Planificarea activității educative:*

1. *Planul general* al activității educative - va cuprinde obiectivele generale ale activității educative propuse la clasa respectivă pentru un ciclu școlar:

Scanned with OKEN Scanner

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Perioada de timp	Măsuri/ Acțiuni propuse	Obsv.
1.				
2.				

O variantă mai detailată a aceluiași plan general poate cuprinde activități specifice raportate la obiectivele propuse:

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Tip de activitate educativă propusă	ORA de dirigenție	Colaborări	Activități extrașcolare	Obsv.
1.						
2.						

Obiectivele fundamentale propuse în planul general trebuie identificate printre componentele activității educative prevăzute în programă (ex: educația bunului cetățean, educația pentru sănătate, etc.).

Dacă din analiza situației clasei rezultă obiective imperative care nu-și găsesc corespondența printre cele prevăzute de programă, se poate apela la orele la dispoziția profesorului.

2. *Planul anual* al activității educative conține caracterizarea clasei sub aspectul schimbărilor survenite în anul școlar precedent și obiectivele specifice ce decurg din situația existentă.

Scanned with OKEN Scanner

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Repartiția orelor de dirigenție			Alte activități educative	Colaborări	Obsv.
		Trim. I	Trim. II	Trim. III			
1.							
2.							

3. *Planul trimestrial* al orelor de dirigenție

Cap tabel:

Nr. crt.	Tema propusă	Data	Obsv.
1.			
2.			

III. *Colaborarea cu familia*

1. Comitetul de părinți pe clasă.
2. Graficul vizitelòr la domiciliul elevilor.
3. Graficul ședințelor, lectoratelor cu părinții, evidența întâlnirilor cu părinții.

IV. *Colaborarea cu alți factori*

1. Colaborarea cu conducerea școlii.
2. Colaborarea cu profesorii clasei.
3. Graficul asistențelor la orele clasei.
4. Colaborarea cu persoane și instituții din afara școlii.

V. *Alte date despre elevi*

1. Situația la învățătură

Scanned with OKEN Scanner

Cap tabel:

Clasa	Total elevi	Promovați	Amânați	CORIGENȚI			REPETENȚI/ TOTAL
				1 ob.	2 ob.	3 ob.	
a V-a							
a VI-a							
a VII-a							
a VIII-a							

2. Evidența elevilor cu probleme speciale.

3. Situația absențelor

Cap tabel:

Clasa	Total elevi	Total absențe	Absențe motivate	Absențe nemotivate	Media abs./elev	Obsv.
a V-a						
a VI-a						
a VII-a						
a VIII-a						

V. *Fișele psihopedagogice ale elevilor*

VI. *Însemnări*

Scanned with OKEN Scanner

3. Cunoașterea psihopedagogică a elevilor

"Nu poți să-i înveți pe alții ceea ce tu nu știi.
Nu ajunge să știi bine ceva pentru a-i învăța pe alții.
Trebuie să știi ***CUI*** *te adresezi și* ***CUM*** *să o faci."*
(P. Klapper)

Din perspectiva elementelor fundamentale ale instruirii (elevul, sarcinile de lucru, strategiile de învățare etc.), cunoașterea elevilor nu reprezintă un scop în sine, ci o premisă a desfășurării eficiente a activității diferențiate de instruire-educare. Particularitățile individuale ale elevilor determină diferențieri în: modalitățile de acțiune, cerințele și rezultatele obținute.

Principiile cunoașterii psihopedagogice a elevilor sunt:

- educatorul cunoaște elevul educându-l, îl educă cunoscându-l;
- cunoașterea elevului are ca finalitate o corectă orientare școlară și profesională ca indicator al împlinirii personale;
- activitatea de cunoaștere este un continuum pe tot parcursul vieții școlare a elevului.

Ea presupune două etape:

a) etapa de observare, de documentare și explorare;

b) etapa de discriminare a informațiilor culese, de interpretare, de comparare.

Metodele cunoașterii psihopedagogice a elevilor

Dintre **metodele empirice** de cunoaștere a individualității umane atragem atenția asupra celor mai uzuale:

a) **fiziognomia** sau cunoașterea bazată pe extrapolarea unor trăsături de personalitate din trăsăturile fizionomiei persoanei inspectate. S-a constatat experimental că există anumite concordanțe între aspectele fizionomice și anumite particularități psihice, dar nu putem vorbi despre ele la vârsta copilăriei când atât constituția fizionomică cât și personalitatea sunt în plină formare, cristalizare.

b) **grafologia** sau cunoașterea psihologică prin analiza producțiilor grafice. Acestea pot fi relevante în diagnoza

Scanned with OKEN Scanner

personalității, dar prezenta metodă presupune o pregătire suplimentară, de specialitate în domeniu. Putem recomanda extrapolarea prin analiza producțiilor grafice a unor trăsături cum ar fi: simțul ordinii, conformismul, disciplina intelectuală, dar cu multă prudență la vârsta școlară întrucât și scrisul este în plin proces de căutare a stilului personal.

Metodele științifice de cunoaștere psihopedagogică a elevilor cunosc o mare varietate și diversitate. Recomandăm utilizarea: observației, experimentului, a testelor și a anchetelor, a studiului de caz.

A. OBSERVAȚIA - constă în surprinderea manifestărilor tipice, constante, definitorii ale comportamentului. Utilizarea observației ca metodă de cunoaștere psihopedagogică presupune respectarea unor condiții:

- observația să fie programată;
- datele constatate să fie consemnate imediat;
- observația să surprindă situații cât mai variate;
- să se apeleze la tehnici suplimentare de înregistrare (foto, audio, video etc.);
- datele consemnate să fie corect interpretate psihopedagogic.

Observația poate fi spontană: axată pe o temă, directă, asistată, participantă (observatorul se integrează temporar situației, grupului). În ciuda unor neajunsuri, observația rămâne metoda predilectă de colectare a informațiilor despre elevi, în activitatea curentă instructiv educativă. Recomandăm consemnarea imediată a informațiilor obținute prin observație deoarece, pe de o parte, memoria ne poate juca feste privind fidelitatea păstrării informațiilor, iar, pe de altă parte, uitarea poate estompa fapte semnificative. De asemenea, știință și prudență în interpretarea datelor.

B. EXPERIMENTUL - îl definim ca o provocare intenționată a manifestării fenomenelor, concomitent cu varierea condițiilor de manifestare, sau drept "metoda prin care verificăm o ipoteză".

Scanned with OKEN Scanner

Experimentul constă în producerea unor situații în care factorii relevanți sunt pe rând verificați, în timp ce ceilalți factori rămân constanți. El se poate desfășura în două forme: natural (în condiții obișnuite pentru subiecți) și de laborator (în condiții artificiale). Organizarea unui experiment presupune constituirea unor grupe de control și una sau mai multe grupe experimentale.

C. ANCHETA - prin această metodă se culeg date de tipul întrebare - răspuns. Specificul metodelor de tip anchetă constă în posibilitatea de cunoaștere a copilului cu ajutorul lui însuși și exprimarea cantitativă a opiniilor, atitudinilor și impresiilor. Ancheta poate să ia forma: convorbirii, interviului sau chestionarului, analiza biografică (anamneza), analiza produselor activității.

D. TESTELE PSIHOLOGICE - sunt probe standardizate ce implică o sarcină de îndeplinit, identică pentru toți subiecții examinați și o tehnică precisă pentru evaluarea rezultatelor.

Testele psihologice se clasifică în funcție de procesele și funcțiile psihice vizate: de inteligență, de memorie, de interese, de aptitudini etc. Ele pot fi individuale sau colective. Testele au un caracter constatativ, iar pentru un diagnostic complex, specialiștii folosesc o grupare de teste denumită "baterie de texte". Este o metodă de cunoaștere care necesită cunoștințe de specialitate și de aceea este un instrument al specialistului (psiholog).

E. STUDIUL DE CAZ - reprezintă o metodă de cunoaștere complexă, interdisciplinară (apelează la informații medicale, pedagogice, psihologice, sociologice) și se utilizează în analiza elevilor problemă. Numim elevi problemă atât elevii care prezintă diferite forme de inadaptare școlară cât și elevii supradotați. În cazul primilor, studiul de caz se folosește în scopul identificării domeniului, cauzelor care au indus situația de inadaptare. Pentru elevii supradotați, metoda urmărește identificarea adevăratelor potențiale care solicită atenția suplimentară a educatorului precum

Scanned with OKEN Scanner

și investigarea eventualelor piedici, facilități în calea performanței, în vederea acționării adecvate.

Prin această metodă comportamentul individual este cercetat în ansamblul cadrului general (socio-psiho-medico-pedagogic) cu accent pe analiza informațiilor. Se utilizează în acest scop: documente oficiale și personale, chestionare, teste psihologice, interviuri, observații etc.

Vă prezentăm pe pagina următoare un astfel de model, după R. Mucchielli:

Scanned with OKEN Scanner

STUDIU DE CAZ - plan general

Nr. ctr.	PREZENT	TRECUT	VIITOR
1.	Problema: motivul pentru care este un caz	Istoricul problemei	Proiect educativ preconizat
2.	Starea pedagogică	Istoricul situației școlare	Prevederea nivelului maxim atins
3.	Starea intelectuală	Istoricul dezvoltării intelectuale	Prognoza nivelului maxim atins
4.	Starea fizică, sănătatea	Istoricul dezvoltării fizice, sănătății	Prevederea sănătății
5.	Nivelul de maturizare (independența, autonomia)	Istoricul dezvoltării ontogenetice	Prognoza dezvoltării ontogenetice
6.	Personalitatea (temperament, fire și caracter)	Istoricul dezvoltării personalității	Prognoza dezvoltării personalității
7.	Relațiile sociale (grup de apartenență, poziție în grup)	Istoricul condițiilor sociale, relațiilor	Prognoza dezvoltării relațiilor sociale
8.	Ocupații extrașcolare	Istoricul vocației	Planuri profesionale
9.	Relațiile familiale	Istoria familiei	Prognoza relațiilor familiale

Notă: În anexa 2 și 3 vă prezentăm două modele de fișe psihopedagogice, oferindu-vă posibilitatea alegerii modelului adecvat stilului dvs.

Scanned with OKEN Scanner

"Pentru ca cetatea morală să se ridice împrejurul nostru, trebuie ca ea să fie mai întâi în noi înșine, trebuie ca prin educație să facă parte din sufletul celor de mâine."

Jules Michelet

III. Colaborări ale dirigintelui

A. Colaborarea dirigintelui cu Consiliul de administrație al școlii

Dirigintele dispune de un întreg evantai de forme și posibilitați pentru realizarea sarcinilor educative ce-i revin. Ora de dirigenție este numai una dintre ele. Procesul complex de formare a tânărului nu se poate realiza însă exclusiv prin munca dirigintelui. El este "obligat" să colaboreze cu ceilalți factori educativi. În această activitate de colaborare, dirigintele urmărește: unitatea obiectivelor educative, claritatea și ierarhizarea lor (în funcție de vârsta elevilor, realitatea școlară) etc. În acest sens înțelegem colaborarea cu Consiliul de administrație al școlii, care îl poate sprijini pe diriginte în probleme ca: școlarizarea unor

Scanned with OKEN Scanner

elevi, rezolvarea unor abateri grave de la disciplina școlară, probleme ale delicvenței juvenile etc.

B. Colaborarea dirigintelui cu profesorii clasei

Profesorul - diriginte nu este singurul educator și unicul responsabil de creșterea și educarea elevilor dintr-o clasă întrucât asupra lor se exercită atât influența familiei cât și a tuturor profesorilor clasei. Contribuția și influența acestora trebuie corelată și orientată pentru realizarea obiectivelor educaționale comune; deci raporturi de strânsă colaborare între diriginte, profesorii clasei și familia elevului. Realizatorul acestor raporturi este dirigintele.

La nivelul școlii, dirigintele realizează o strânsă cooperare între toți profesorii care predau la clasa respectivă. El stabilește contacte, dialog continuu cu aceștia; el este animatorul și coordonatorul activităților lor educative.

Modalitățile și cadrul realizării acestor raporturi sunt: schimbul de impresii realizat în pauze, dezbaterile în cadrul comisiei diriginților, discuțiile cu prilejul asistențelor făcute de către diriginte la profesorii clasei etc. În aceste situații se realizează informarea reciprocă asupra situației clasei, căutarea unor soluții concrete pentru anumite probleme, explicații pentru anumite situații ale clasei, ale unui elev, nivelul de pregătire la diferitele obiecte de studiu, înclinații, preferințe, comportare la lecții etc.

Dirigintele discută cu ceilalți profesori:

- probleme legate de învățătura și frecvența elevilor: notele primite, ritmicitatea notării, nivelul de pregătire într-un anumit moment, gradul de pregătire la un anumit obiect, olimpiadele școlare, absențele, cauzele acestora etc.;
- probleme organizatorice și educative: ținuta elevilor, respectarea unor măsuri stabilite de diriginte, măsuri luate pentru disciplina clasei etc.;
- probleme legate de activitățile extrașcolare: serbări, excursil, competiții sportive, vizite, discoteca etc;

Scanned with OKEN Scanner

Ce probleme soluționează?

- cunoașterea temeinică a clasei și a fiecărui elev de către toți profesorii;
- stabilirea obiectivelor activității educative și evaluarea - periodică - a muncii educative;
- cunoșterea modului în care elevii participă la lecții, își formează deprinderi de muncă intelectuală;
- tratarea unitară a elevilor de către toți profesorii clasei (frontul comun!).

C. Colaborarea dirigintelui cu familia elevului

"Familia este prima instituție socială care se ocupă de educarea copiilor și tinerilor, iar de calitatea acestei educații depinde deseori întreaga evoluție interioară a tânărului". (Dicționar de pedagogie, E.D.P. București 1979)

Funcția educativă a familiei constă în formarea primelor deprinderi de viață, transmiterea primelor cunoștințe, sentimente sociale, a primelor virtuți. Alături de școală familia, exercită cea mai mare influență asupra copilului. În acțiunea comună a acestor doi factori, rolul conducător revine școlii. Scopul acțiunilor lor este însă unitar.

Formele de colaborare ale dirigintelui cu familia

1. Comitetul cetățenesc de părinți - se constituie la nivelul fiecărei clase. Comitetul este format din 3-5 membri (e bine să se rotească) dintre care unul este dirigintele. Membrii comitetului își atribuie sarcini și responsabilități: președinte, vice-președinte, casier etc.

Atribuțiile comitetului:

- asigură unitatea de influențe educative,
- sprijină informarea și pregătirea pedagogică și psihologică a părinților pentru participarea lor eficientă la activitatea de educație,

Scanned with OKEN Scanner

- antrenează părinții la soluționarea unor probleme ale clasei: vizitarea unor elevi neșcolarizați, soluționarea unor probleme administrativ-gospodărești, sponsorizarea unor activități organizate de clasă sau școală etc.

Dirigintele stimulează activitatea comitetului de părinți și cointeresează pe toți părinții în realizarea obiectivelor educative ale clasei precum și a celor social-gospodărești și cultural distractive. El trebuie să dovedească principialitate, demnitate, corectitudine și tact pedagogic.

2. Adunările cu părinții - prin ele se asigură legătura cu părinții elevilor pe parcursul anului școlar, schimbul de experiență, confruntarea opiniilor și căutarea soluțiilor pentru activitățile educative. Astfel se realizează unitatea atitudinilor și acțiunilor educative ale părinților, relațiile de colaborare între ei și influența educativă asupra copiilor.

Adunările au o tematică precisă, fixată la începutul anului școlar. Tematica poate viza:

- analiza activității instructiv educative a clasei, evoluția fiecărui elev;
- depistarea cauzelor care determină rezultatele la învățătură;
- probleme legate de frecvența elevilor, aspecte ale comportării acestora, ținuta etc;
- inițierea părinților în stimularea dezvoltării personalității copiilor lor.

La începutul anului școlar, întrunirea cu părinții realizează:

- analiza activității comitetului de părinți pentru anul școlar precedent,
- alegerea comitetului de părinți și desemnarea reprezentanților în comitetul de părinți al școlii,
- precizări privind activitatea pentru întregul an școlar.

De regulă, întrunirile au loc o dată pe trimestru (sau de câte ori e nevoie). La adunarea curentă se anunță tema pentru adunarea viitoare. Se pot programa adunări comune la care să participe părinți și copii.

Scanned with OKEN Scanner

Întrunirile cu părinții contribuie la ridicarea nivelului pedagogic al părinților, la îmbunătățirea condițiilor de activitate educativă în școală și în familie.

3. Lectoratele cu părinții - în cadrul lor se dezbat probleme de educație a copilului în familie și în școală.

Lectoratele se organizează o dată pe trimestru cu părinții elevilor dintr-un ciclu de învățământ. Ele sunt conduse de unul dintre directori, de un cadru didactic desemnat de consiliul de administrație al școlii, sau de responsabilul comisiei diriginților.

Lectoratul își poate alege un comitet format din: un responsabil cu problemele organizatorice, unul cu probleme de secretariat și unul cu probleme financiare.

În cadrul lectoratelor cu părinții se prezintă, se dezbat tematici pedagogice și de educație. Ele pot fi urmate de programe artistice, culturale, sportive.

Teme pentru lectorate:

- Copilul meu, o necunoscută?;
- O zi din viața copilului meu (program de activitate);
- Căldura familiei - garanția stabilității emoționale a copilului;
- Ce-mi doresc pentru copilul meu;
- Sănătatea psihică, morală și fizică a familiei;
- Examenele și copiii noștri;
- Limbajul copilului - oglinda familiei;
- Cei șapte ani de acasă;
- Educație - religie - morală;
- Părinții - model pozitiv pentru copii;
- Cine și cum trebuie să organizeze timpul liber al copiilor noștri;
- Școala și familia - concurență sau complementaritate;
- Respectul pentru casa (blocul), orașul (satul - cartierul) - țara mea;
- Normă - libertate și prejudecată în educație;
- Cariera copilului;
- Conviețuirea generațiilor - mod de viață românesc;

Scanned with OKEN Scanner

4. Vizitele la domiciliu - constituie o formă specifică de colaborare. Prin ele se realizează contactul nemijlocit al dirigintelui cu condițiile concrete de viață și educație ale copilului în cadrul familiei. Astfel dirigintele poate cunoaște:

- modul de organizare și petrecere a timpului de activitate și recreere;
- atmosfera din familie;
- date importante din viața copilului;
- nivelul material și cultural al familiei;
- concepția părinților despre instrucție și educație;
- influența (felul și măsura) educativă exercitată asupra copilului de către părinți, bunici, frați mai mari, rude, prieteni.

Pe lângă aceste date (consemnate în caietul dirigintelui) se pot lua măsurile necesare pentru a asigura copilului un climat educativ propice dezvoltării personalității sale. În urma acestor vizite, dirigintele își poate cunoaște mai bine elevii, poate înțelege multe din aspectele comportamentului lor, rezultatele la învățătură, unele manifestări comportamentale și poate lua măsurile potrivite, adecvate pentru dezvoltarea armonioasă a personalității copiilor.

Când și cum facem aceste vizite?

Vizitele pot fi spontane sau planificate. Este important ca dirigintele să se pregătească pentru ele. În situații speciale pot fi antrenați unu-doi membri din consiliul de administrație al școlii sau din comitetul de părinți.

Este potrivit ca:

- frecvența vizitelor să fie mai mare la începutul anului școlar pentru o primă cunoaștere a familiei și a condițiilor de viață;
- dirigintele vizitează toți elevii (mai devreme sau mai târziu în funcție de problemele ce le pun);
- dirigintele urmărește să nu discute de fiecare dată aceleași probleme;
- în efectuarea vizitelor ține seamă de programul părinților și al elevilor;

Scanned with OKEN Scanner

- el poate anunța vizita sau poate merge neanunțat.

5. Consultațiile pedagogice acordate părinților - se pot desfășura la școală, în familie, sau de către psihopedagogul școlar.

Situațiile în care se acordă consultații:

- la solicitarea părinților,
- la domiciliul elevului,
- părinții sunt chemați la școală pentru a rezolva anumite probleme.

Consultațiile pot fi individuale sau în grup. Ele se rezumă de obicei la o singură problemă. Aceasta poate fi: situația la învățătură a copilului, cercetarea cauzelor ce au determinat o anumită situație și căutarea măsurilor adecvate pentru îndreptarea ei, comportamentul elevului, manifestări neașteptate, o situație specială apărută în familie sau într-un grup de elevi, probleme biologice sau psihologice specifice vârstei etc.

Dirigintele trebuie să se pregătească pentru aceste consultații, să studieze situația concretă care va fi discutată, să studieze materiale de pedagogie și psihologie. În realizarea consultației trebuie să dovedească o atitudine plină de tact, înțelegere, stimă, respect și interes față de problemă, părinți și copii. Pentru documentare și realizare efectivă dirigintele poate consulta specialiști.

6. Corespondența cu părinții - se recurge la această modalitate în cazul părinților ce domiciliază la distanță mare de școală, iar elevii locuiesc în internat sau în gazdă sau să suplinească vizitele la domiciliu și consultațiile (în condiții speciale).

Dirigintele poate comunica părinților:

- rezultatele la învățătură și comportare (la fine de trimestru sau an școlar);
- invită părinții la școală pentru ședință cu părinții sau pentru o situație specială;
- îi felicită pentru rezultatele deosebite obținute de elev la învățătură, olimpiade școlare, etc.

Mijloace de corespondență cu părinții mai sunt:

Scanned with OKEN Scanner

- însemnările înscrise în carnetul de elev;
- observațiile făcute pe lucrările sau caietele elevilor.

Corespondența cu părinții nu substituie colaborarea directă cu aceștia.

D. Colaborarea cu alți factori

Din momentul în care a preluat clasa (grupul) - dirigintele (educatorul, învățătorul) își concepe legăturile cu:

- alte școli din țară și din alte țări;
- cu biserica (sau alte confesiuni);
- instituții din localitate sau județ (primărie, armată, tribunal, presă, radio, televiziune, inspectorat silvic, centre de librării, biblioteci, muzee, teatru, operă, inspectorate de cultură;
- dirigintele aduce spre clasa lui personalități, reprezentanți ai diferitelor instituții, părinți care să ajute la deschiderea elevilor spre tot ceea ce-i poate ajuta la setea de cunoaștere, la dragostea pentru tot ce e în jurul nostru ce s-a făurit și trebuie păstrat, îngrijit, dezvoltat;
- sensibil la dorințele copiilor (serbări, excursii, cercuri etc.) dirigintele îi inițiază în tainele vieții ajutat de cei mai diverși factori (artiști, părinți, oameni din sat sau din oraș pasionați și talentați).

Scanned with OKEN Scanner

"Patria este o educație vie."

Lion Bourgeois

IV. Variante în conceperea unor scenarii educative

- Teme sugerate în conformitate cu componentele activității educative prevăzute de programă -

PROIECTUL OREI DE DIRIGENȚIE

1. ***Pregătirea anterioară a temei:*** cunoașterea temei de către elevi, documentare, distribuirea de sarcini elevilor, procurarea mijloacelor necesare.

2. ***Desfășurarea propriu zisă:*** organizarea clasei și asigurarea atmosferei afectiv atitudinale:

- inductiv (de la particular), deductiv (de la general), analogic (de la cazuri similare sau antitetice).

3. ***Încheiere:*** - formularea concluziilor și anunțarea temei viitoare.

Pentru orice modalitate, ora de dirigenție ar putea avea un pretext: un film, o operă literară, un text, un caz cunoscut, un proverb, o caricatură etc.

Analizând și comparând diferite variante și modalități ale proiectului orei educative, am ajuns la o formă care aplicata cu discernamânt ar putea constitui un ghid valabil, putând avea următoarea structură:

Scanned with OKEN Scanner

Clasa: ...
Componenta educativă: ...
Tema: ...
I. Obiective operaționale:
II. Resurse: - materiale:
- mijloace tehnice necesare:
III. Metode
IV. Scenariul didactic
1. Captarea și orientarea atenției
2. Legătura cu tema și motivația
3. Anunțarea temei și a obiectivelor operaționale
4. Conducerea și desfășurarea activității
5. Asigurarea feed-beck-lui și evaluarea
6. Concluzii

Alte modalități de desfășurare a orei de dirigenție:

a) vizite la muzeu, grădina botanică, acasă la un sculptor, pictor, compozitor etc.
b) invitarea unor specialiști, personalități (medici, arhitecți, pictori etc.)
c) organizarea unei serbări, activități cultural artistice (8 martie, concert de colinde etc.)
d) dezbateri

A. Componenta educațională: CUNOAȘTERE - AUTOCUNOAȘTERE

Tema: *Autocunoașterea*

OBIECTIVUL GENERAL: cunoașterea psiho pedagogică în vederea autocunoașterii

OBIECTIVE SPECIFICE:

- stabilirea propriei identități
- obiectivarea imaginii despre sine
- identificarea calităților, defectelor și a modalităților de echilibrare a personalității

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a V-a

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să fie capabil să-și definească propria-i identitate (nume, prenume, vârstă, roluri, statusuri)
- să-și cunoască calitățile personale și să le poată "exploata"
- să-și identifice stilul de muncă

TEMA: **Eu, cine sunt, cum sunt?**

Obiective pe temă:

- stabilirea propriei identități
- cunoașterea trăsăturilor de caracter
- stabilirea stilului de muncă
- identificarea relațiilor cu cei din jur

Clasa a VII-a

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să-și conștientizeze calitățile și defectele, talentele și inabilitățile
- să înțeleagă echilibrul dintre defecte și calități
- să-și promoveze calitățile, talentele

*TEMA:***Talentele, calitățile, defectele mele!**

Obiective pe temă:

- să-și identifice talentele, calitățile, defectele
- să înțeleagă îmbinarea compensatorie a calităților și defectelor
- să-și promoveze talentele, calitățile

Clasa a VIII-a

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să-și obiectiveze autoaprecierea
- să-și conștientizeze "atuu"- rile personale

TEMA: **Eu cred că sunt ...**

Obiective pe temă:

- să realizeze autoaprecierea, observarea
- să-și conștientizeze calitățile, defectele, statutul, imaginea de sine

Scanned with OKEN Scanner

Scenariul propriu-zis al activității:

Clasa a V-a

1. Dirigintele cere fiecărui elev să-și scrie un autoportret pe care ar urma să-l trimită la o asociație (club, organizații) și din care să i se poată deduce un portret fizic și moral. Se cere elevilor să nu-și semneze cu numele real "autocaracterizarea" ci cu un pseudonim pe care să-l țină minte. Li se precizează să-și schițeze un portret fizic, psiho-moral (calități specifice, defecte majore) și social (roluri sociale - statusuri în colectivul clasei și în familie, în cartier) astfel încât să poată fi mai ușor recunoscut.

2. Se adună toate autoportretele și se redistribuie elevilor într-o ordine aleatoare. Se cere fiecărui elev să citească atent "portretul" pe care l-a primit și să încerce să-l identifice.

3. Prin sondaj, se citesc câteva portrete cu posibilele identificări exprimate și se cere elevilor să se autorecunoască.

4. Se precizează "modelul" cel mai potrivit al unei autocaracterizări, cu indicarea reperelor

- portret fizic: înălțime, greutate, culoarea ochilor, părului, alte particularități

- portret psiho-moral: calități intelectuale, senzoriale, deprinderi bine însușite, talente, aptitudini, calități morale recunoscute, defecte ale comportamentului, ale caracterului

- poziția în familie (față de frați, părinți, bunici, alte rude) în clasă - raportat la prieteni, adversari, la colectiv în general; poziția în microgrupul din cartier - vecini, prieteni

5. Se recomandă drept "temă de reflexie" autoportretul

Clasa a VII-a

Se precizează conceptele calitate-defect, talent

1. Se cere elevilor să-și precizeze trei calități și trei defecte pe care și le apreciază. Notița pe care se scrie se ascunde într-un buzunar.

2. Se montează pe spatele fiecărui elev o coală de hârtie (cu câte un ac de gămălie) împărțită în două jumătăți: în jumătatea de sus se pune semnul plus pentru calități și semnul minus pentru defecte. Elevii se împart în două grupe și se dispun

Scanned with OKEN Scanner

în două cercuri concentrice în fața clasei. Cei din cercul exterior se vor perinda pe la fiecare coleg și-i vor scrie câte un defect și o calitate pe foaia de pe spate. Când rotația s-a epuizat, se schimbă poziția celor două cercuri. Atunci când fiecare a scris pe spatele celuilalt, jocul se întrerupe.

3. Se trece la loc în bancă și se confruntă lista "de la spate" cu lista întocmită de fiecare. Din confruntare se poate deduce gradul de obiectivitate al autocunoașterii, adevăratul portret compus din calități și defecte evidente.

4. Se subliniază (eventual cu exemple din literatură, filme) că nu există om doar cu defecte sau doar cu calități. Important este să ne autocunoaștem pentru a ne cultiva calitățile, să le compensăm adecvat vârstei.

Clasa a VIII-a

1. Dirigintele oferă (multiplicat sau scris pe tablă) șase întrebări pentru a răspunde fiecare la ele:

A. Cred că cei din jurul meu cred despre mine că am ..... ani.

B. În proprii mei ochi, eu mă văd ca fiind de ..... ani.

C. Cred că gândurile și interesele mele sunt la fel cu cele ale cuiva de ..... ani.

D. Poziția mea în societate este ca și a persoanei de ..... ani.

E. Sincer, aș prefera să fiu de ..... ani.

2. În interpretarea răspunsurilor se subliniază următoarele aspecte: Vârsta este un indicator al persoanei, al statutului social. În general, în preadolescență și adolescență se manifestă dorința de a avea mai mulți ani decât vârsta reală. Odată cu trecerea anilor apare tendința de a "te simți" mai tânăr. De asemenea, la preadolescenți și adolescenți domină ideea că sunt subevaluați de cei din jur și că adulții nu le oferă importanța cuvenită.

Prima întrebare trebuie apreciată prin raportare la cea de-a doua deoarece sunt puse față-n față imaginea autoperceputa și imaginea pe care credem că o au alții despre ceea ce așteptăm și ceea ce ni se oferă din partea celor din jur. Întrebarea C și D

Scanned with OKEN Scanner

relevă proiecția subiectivă a imaginii despre sine. Ultima, imaginea reală despre sine.

Chestionarul oferă un prilej de reflexie asupra statutului dorit și perceput de fiecare, măsurat prin vârstă.

3. În concluzie, se poate sublinia necesitatea stabilirii unui acord între vârsta cronologică și vârsta afectivă, având în vedere ireversibilitatea timpului și nevoia de a trăi deplin fiecare etapă din viața omului. Se poate discuta și despre împărțirea stadială a vieții.

Hipocrate - patru etape de vârstă:

- COPILĂRIA - caldă și umedă
- TINEREȚEA - caldă și uscată
- MATURITATEA - rece și umedă
- BĂTRÂNEȚEA - rece și uscată

Aristotel: - TINEREȚEA - plină de speranță; viitorul este lung, trecutul este scurt = dimineața vieții curajoși, nestăpâniți

- MATURITATEA - judecă după realitate: temperați, curajoși = ziua vieții

- BĂTRÂNEȚEA - puțin înclinați spre speranță; trăiesc din amintiri, trecutul este lung, viitorul scurt = amurgul vieții:

STADII	Clasificarea general acceptată este:	CRIZE PSIHOLOGICE
0-1 an	= SUGAR	ÎNCREDERE/NEÎNCREDERE
1-3 ani	= PRIMA COPILĂRIE	AUTONOMIE/RUȘINE
4-5 ani	= VÂRSTA JOCULUI	INIȚIATIVĂ/VINOVĂȚIE
6-11 ani	= VÂRSTA ȘCOLII	SÂRGUINȚĂ/INFERIORITATE
12-14 ani	= PREADOLESCENȚĂ	IDENTITATEA EU-lui/ CONFUZIA ROLURILOR
14-18 ani	= ADOLESCENȚĂ	IDENTITATEA EU-lui/ CONFUZIA ROLURILOR
18-35 ani	= TÂNĂR ADULT	INTIMITATE/IZOLARE
35-60 ani	= MATURITATE	ALTRUISM/EGOCENTRISM
PESTE 60 ani	= BĂTRÂNEȚE	REALIZARE/DISPERARE

Scanned with OKEN Scanner

* Prin raportarea răspunsurilor la acest tabel rezultă diferențele de ani înregistrate la întrebările date ce reflectă semnificația socială și afectivă diferită acordată vârstei.

În accepțiunea

Cunoașterea de sine = condiție a succesului

rețineți:

RESURSE	La nivel individual:	În interacțiune cu mediul:
COGNITIVE	- percepție de sine - imagine de sine - conceptul de sine - conștiința de sine	- perceperea situației celorlalți - înțelegerea sensurilor semnificațiilor - concepția socială
AFECTIVE	- încrederea în sine - stima pentru sine - interesul pentru sine - motivația de autorealizare - sentimentul demnității personale	- încrederea în alții - respect pentru alții - dragoste pentru alții - motivații de: cooperare, progres, solidaritate
ACTIVE	- organizarea conduitei - selecția mijloacelor de acțiune - exprimarea de sine - utilizarea mecanismelor de adaptare adecvate situațiilor - rezolvarea conflictelor - valorificarea activității	- comunicarea cu ceilalți - cooperarea activă - solidaritatea - echilibrarea - valorificarea activității prin scopuri comune
SUCCESUL ESTE CONDIȚIONAT DE:	- identificarea de sine = CINE SUNT EU? - consistența și menținerea sinelui = CUM SUNT EU? - sănătatea psihică = ECHILIBRU	- obținerea unei valori - crearea unei valori - recunoașterea unei valori

Scanned with OKEN Scanner

Cunoașterea de sine presupune antrenarea resurselor cognitive, afective și active, care se concretizează în plan individual și în interacțiune cu mediul.

B. Componenta :
EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

Motto:

"Mai ales sănătatea întrece atât de mult toate bucuriile exterioare încât, într-adevăr un cerșetor sănătos este mai fericit decât un rege bolnav". (Schopenhauer)

Clasa a V-a

Tema: Curățenia, cartea mea de vizită!
Scopul: Să cunoască și aprecieze importanța curățeniei oglindită în aspectul exterior.
Metode didactice: exemplificarea, dialogul, prelegerea

Curățenia devine un imperativ major în măsura în care o situăm în prim plan al activităților desfășurate pentru întreținerea stării de sănătate și în măsura în care sănătatea va deveni componenta numărul unu, interesul pentru om. Putem vorbi despre curățenie referindu-ne la diferite aspecte precum:

- curățenia spiritului, sufletului
- curățenia corporală
- curățenia vestimentară
- curățenia mediului ambiant (clasa, camera de locuit, strada, cartier, oraș, etc.)

Aceste aspecte la care raportăm curățenia, pot deveni puncte de reper în apreciere, în a ne formula o impresie, o imagine despre una sau mai multe persoane.

Scanned with OKEN Scanner

Cu alte cuvinte, curățenia nu este numai o condiție, un factor care asigură starea de sănătate, constituie și un mod de exprimare al educației atitudinale față de cei din jur, față de sine, față de mediul ambiant. Prin modelele însușite privind întreținerea curățeniei prin atitudinile exprimate, completăm imaginea de sine cu funcția estetică, morală, pedagogică. Avem tendința deseori când întâlnim o persoană să observăm și să analizăm:

- modul cum este îmbrăcată
- ce aspect au hainele și cât sunt de îngrijite
- dacă părul, fața, mâinile sunt îngrijite
- dacă în totalitate omul emană prospețime
- ordinea generală pe care ți-o exprimă persoana

Există persoane care manifestă un spirit deosebit pentru întreținerea curățeniei în mediul intim (casa, familia), neglijând preocuparea față de propria persoană. Există elevi care acasă își însușesc normele de curățenie, le respectă, uitând de ele la școală, pe stradă etc. Acest lucru semnifică o educație deficitară, care-și pune amprenta asupra judecăților ce se emit vis-a-vis de acel elev.

Sunt alții care pun un preț deosebit pe aspectul propriei persoane fie în totalitate fie parțial - îngrijesc curățenia corpului sau numai pe cea vestimentară (ceea ce se vede). Aceștia pot fi văzuți în mediul familiei sau al clasei cu comportamente surprinzătoare, adesea cu indiferență față de ceea ce este în jurul lor. Să nu uităm că prin curățenie:

- păstrăm echilibrul sănătății noastre, împiedicând apariția diferitelor boli, infecții, precum și dezvoltarea mediului favorizant lor
- prin curățenie ne creăm un mediu ambiant plăcut, confortabil, păstrându-ne un tonus optim pentru activitatea ce o desfășurăm
- întreținem o stare psiho-afectivă, suport al generării stării de "bine" general
- realizăm prima prezentare a propriei ființe spre lume
- prin impresia creată, inducem celor din jur atitudini de respect, apreciere, plăcerea de a fi cu noi

Scanned with OKEN Scanner

Aspectul neîngrijit, murdar, mirosurile neplăcute, ca urmare a lipsei de igienă corporală atrag din partea colegilor, prietenilor refuzul de a colabora, dezvoltă repulsie și chiar disprețul pentru calitatea de a fi om. Să nu uităm că la prima vedere când ne întâlnim cu o persoană, înainte de a purta o convorbire care ne poate ajuta să emitem o apreciere privind preocupările, nivelul intelectual, cultural, social, etc., înainte de toate ne prezentăm ca persoană fizică, întindem mâna. Putem fi purtători de valori esențiale, dar care se vor descoperi în urma formării primei imagini care ne-o dă aspectul îngrijit sau nu, curat sau murdar. Și tot ceea ce este valoros în noi prinde un gust amar dacă prima imagine a fost defavorabilă.

Clasa a VI-a

Tema: Relațiile mele cu colegii, familia și cei din jur sunt corecte?

Scopul: Dezvoltarea capacității de apreciere și autoapreciere; consolidarea relațiilor colegiale bazate pe existență și principialitate.

Metode didactice: conversația, lectura, chestionarul

Bibliografie:

1) I. Damșa, I. Drăgan și M. Iliescu, "Dirigenția în sistemul muncii școlare", Indrumător metodic, EDP, București 1983.

2) Șt. Năstăsescu, "Mijloace educative folosite la orele de dirigenție în scopul îndrumării procesului de autoeducație la elevi", Rev. de pedagogie nr. 10/1963.

3) T. Kulcsar, "Factorii psihologici ai reușitei școlare", EDP, București, 1978.

Pregătirea prealabilă a elevilor

Elevii cunosc din timp tema și scopul vizat. Dirigintele le cere să întocmnească, fiecare elev, caracterizarea colegului de bancă sau a unui prieten din clasă.

Scanned with OKEN Scanner

Elevii vor alcătui lucrările după un *chestionar-ghid* (compuneri sau răspunsuri la întrebări) și se recomandă să fie obiectivi, sinceri în caracterizarea colegului, dar să nu jignească.

Chestionar - ghid pentru *Portretul colegului meu*

1) Ce calități are colegul tău? (privitoare la muncă, învățătură, comportare în clasă, școală și în afara ei) De unde știi?
2) Ce defecte are colegul tău? De unde știi?
3) Ce-ți place mai mult la el?
4) Ce nu-ți place?
5) La ce obiecte de învățământ este mai bun?
6) Ce aptitudini are?
7) Ce recomandări ai dori să-i faci?

C. Componenta :
EDUCAȚIA PRIN ȘI PENTRU CULTURĂ
(latura estetică)

Clasa a V-a

Tema: **Frumusețea costumului popular**

I. Obiective operaționale:

La sfârșitul activității, elevii:

- vor cunoaște alcătuirea costumului popular local și denumirea componentelor sale;
- vor remarca modele, aranjamente, culori;
- vor prețui arta locală autentică putând să sesizeze abaterile de la autenticitate;
- vor înțelege că acceptarea și modernizarea fără discernământ a unor modele străine este dăunătoare și denaturează;
- vor valorifica și păstra specificul local în costumul popular.

II. Resurse:

1. Materiale necesare: costume populare vechi din localitate

Scanned with OKEN Scanner

sau din zonă, costume noi, poze, casete video etc.

2. Mijloace tehnice necesare: retroproiector, epistar, diascol (după materialele avute la dispoziție)

III. Metode: explicația, convorbirea, observația

IV. Scenariul didactic

1. Captarea atenției - se poate porni de la comentariul scurt al unei poze înfățișând persoane în costume populare locale sau din alte zone; sau de la poza unui cântăreț de muzică populară etc.

2. Legătura cu tema și motivația. Se arată preocupările foarte vechi ale femeilor de a confecționa costume frumoase, din materiale locale. Tradiția nu trebuie uitată, ceea ce impune discutarea ei ca temă la dirigenție.

3. Enunțarea obiectivelor operaționale

4. Desfășurarea și dirijarea activității

Folosindu-ne de materialele pregătite, vom avea ca suport informațional textul de mai jos.

Privind portul nostru popular din orice zonă, resimțim o agreabilă senzație de frumos și admirație. O adevărată lume a frumuseții artizanale se perindă prin fața ochilor, mai ales în lumea satului: la biserică, la programe artistice locale, la nunți etc. În cele mai multe părți ale țării oamenii au rămas statornici în a purta măcar la sărbători, un costum popular scump și cu atât mai valoros. Din Maramureș, de pe Valea Someșului și Valea Bârgăului, din zona Sibiului și a Banatului, Moldova, din Argeș și Muntenia și până în Dobrogea te întâmpină un port popular de o neasemuită frumusețe, o adevărata operă de artă, o "construcție" materială și de spirit care din timpuri foarte îndepărtate a sintetizat prinosul de imaginație și de creație, îmbinând armonios utilul cu plăcutul.

Simbolizat până la perfecțiune, actul creator al țesăturii și cusăturii populare, demonstrează că producerea de bunuri pentru îmbrăcat nu este numai un meșteșug, ci și o artă: arta populară a costumului popular.

Concretizarea specificului unui tip de costum popular pentru fiecare zonă folclorică a evoluat conform unui gust estetic particu-

Scanned with OKEN Scanner

lar al grupului ca un deziderat al raportului necesitate-eleganță.

Competițiile folclorice zonale, interzonale și naționale evidențiază un gust estetic rafinat și stilizarea motivelor florale, zoomorfe sau geometrice, demonstrează diversitatea preferințelor pentru individualizare.

Aplicația 1.

Priviți cu atenție un costum popular din zonă sau o poză reprezentativă (proiectate). Desprindeți elementele componente ale costumului bărbătesc și femeiesc. Analizați forma, motivele și culorile.

Evoluția economică, apariția unor produse industriale sintetice și mai ieftine a determinat și o modificare la nivelul artei costumului popular apelându-se la fel de fel de înlocuitori sau la "podoabe" țipătoare și fără valoare estetică. Astfel unii creatori populari încep să se abată de la tradiție, de la specific, de la spiritul dominant, atât prin introducerea înlocuitorilor cât și imitarea artei moderne sau a altor zone. Această abatere este în fapt o poluare a gustului tradițional care în loc să înfrumusețeze, deformează și urâțește.

În programele școlare cu conținut folcloric este bine să găsim și să îmbrăcăm numai costumele populare autentice, fără paraziți proveniți din: centuri suplimentare, broșe sclipicioase, cusături cu fire sclipitoare și intens colorate, străine modelului original.

În manifestările internaționale, formațiile folclorice românești au cucerit lumea printre altele și prin minunata frumusețe a costumului popular românesc. Alături de cântec și dans, costumul popular constituie o adevărată mândrie a creatorilor români de frumos. Și alte popoare își etalează în diferite împrejurări costumul local, mândrindu-se cu el. Fiecare are specificul său, frumusețea sa și dezvoltă mândria firească pentru valorile autentice.

Aplicația 2.

Căutați în localitatea natală persoanele care lucrează cele mai frumoase costume populare. Interesați-vă de această artă. Dacă aveți costum popular, comparați-l cu altele. Dacă nu aveți,

Scanned with OKEN Scanner

împrumutați și faceți-vă poze. Vor fi amintiri foarte plăcute.

5. Asigurarea feed back-ului și evaluarea sa.

Printr-un exercițiu comparativ cu un costum popular din altă zonă, se va asigura că obiectivele au fost realizate.

6. Concluzii

Portul nostru local ne individualizează și exprimă durabilitatea ființei umane. Trebuie păstrat, respectat, prețuit și cultivat.

Clasa a X-a

Tema: **Pregătind vacanța de Crăciun**

Obiective:

- să cunoască semnificațiile sărbătorii Crăciunului și Anului Nou până la Bobotează;
- să-și îmbogățească viața sufletească cunoscând tradiții, obiceiuri din toate zonele țării și să le ducă în familia lui;
- să înțeleagă viața oamenilor care au reușit să păstreze asemenea obiceiuri prin cunoașterea directă a manifestărilor de Crăciun pe valea Marei și Izei;
- să îndrăgească și să dorească să apere comorile făurite de înaintași.

Scenariul propriu-zis:

- elevii aduc reviste vechi, almanahuri - însemnări despre obiceiuri de Crăciun în lume, în țările învecinate și apoi în diferite județe ale țării noastre;
- se oferă la epidiascop sau simplu, în bănci ilustrate cu obiceiuri de Crăciun;
- putem invita un preot, un om din sat sau un părinte al unui elev care cunoaște temeinic semnificația sărbătorii Crăciunului și expune despre aceasta copiilor;
- dacă există condiții - se poate oferi un film didactic despre acest eveniment;

Scanned with OKEN Scanner

Elevii ascultă colinde - la casetofon sau pick-up - apoi învață cu dirigintele (sau alt profesor) una sau mai mult colinde.

Dacă ei cunosc colinde - le repetă acum în clasă.

Împreună cu dirigintele fixează problemele organizatorice pentru excursia în Maramureș (10 zile):

1. - ținuta și îmbrăcămintea, alimentele pentru excursie
2. - trusa sanitară
3. - ținuta, comportarea
4. - relația cu șoferul, curățenia în autocar
5. - popasul la Arad, Oradea, Carei, Negrești, Săpânța și obiectivele turistice de vizitat
6. - comportarea, ținuta (responsabilitățile) - în hotel și la restaurant în Sighetul Marmației.
7. - cunoașterea orașului Sighet
8. - seara de colinde de pe valea Izei - culegerea de material folcloric (filmări, înregistrări) - Pomul de Crăciun
9. - participarea la slujba de Crăciun
10. - pregătirea mesei de Crăciun
11. - vizite la Ieud, Dragomirești, Bogdan-Vodă - documentare istorică
12. - participare la spectacolul cu *Irozii*
13. - vizită la Valea Stejarului
14. - sculptura și arta sculpturală pe Valea Marei și ceramica din Sălișteu-Săcel
15. - popas între maramureșeni - defilarea și ziua obiceiurilor de iarnă de la Sighet
16. - vizitarea mănăstirii Rohia și popas în lumea lui Nicolae Steinhardt
17. - popas în Clujul cultural - o seară la Opera din Cluj
18. - colindăm și cântăm în autocar cântece ardelenești
19. - popas la Râmeți - vechea și noua mănăstire
20. - la Alba Iulia - vechi centru cultural și istoric
21. - popas la Deva, apoi la Casa muzicienilor din Lugoj

În plan organizatoric fiecare participant are cel puțin o sarcină de îndeplinit pentru întregul grup în fiecare moment important al excursiei.

Scanned with OKEN Scanner

D. Componenta :
EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

Clasa a VII-a

Tema: **Politețea nu costă bani, dar cumpără totul**

"Florii i se cere parfum și
omului politețe!"

Zilnic se vorbește despre politețe ca despre o nevoie a frumuseții vieții. Politețea nu este numai o virtute morală, însemnând comportarea în conformitate cu un anumit ansamblu de reguli obligatorii pentru toată lumea, ci este și o virtute estetică, o trăsătură a frumosului cotidian. Unii spun că politețea este baremul estetic al relațiilor dintre oameni. întrucât în fapte ce par mărunte și neimportante se oglindește felul de a fi al unui om.

Filosoful englez Fr. Bacon spunea: "Politețea sporește mult reputația unui om și a avea purtări alese este ca și cum ai avea scrisori de recomandare permanente. A lăsa cu totul deoparte politețea, înseamnă a-i învăța pe alții să se poarte la fel cu tine și deci a micșora respectul lor față de tine". Așadar punctul de pornire al politeței se află într-un firesc sentiment de respect față de cei din jur și față de tine însuți. Nu putem cere numai altora să fie politicoși, ci și noi trebuie să dovedim politețe, exprimată prin gesturi, vorbe, atitudini, a ceea ce este mai bun și mai frumos în noi.

Mereu auzim spunându-se: Fii politicos!

Cine poate fi denumit politicos? (se poate sintetiza cu elevii)

* cine salută frumos și respectuos;
* cine oferă locul său unuia mai în vârstă sau unui bolnav;
* cine dă sprijin celor în nevoie;

Scanned with OKEN Scanner

* cine face loc altora, permițând întâietatea la trecere;
* cine vorbește atent și respectuos;
* cine dă cu plăcere informațiile ce-i sunt cerute; etc. etc.

John Locke sintetizează că "politețea nu constă în felul cum se scoate pălăria de pe cap sau modul cum se face un compliment, ci în stăpânirea corectă a limbajului, a privirilor, a mișcărilor, atitudinea, ținuta corpului etc., după persoane și împrejurări, lucru ce nu poate fi învățat decât prin exerciții și deprindere".

Așadar, politețea se învață și se exersează. Deprinderile de politețe se transmit prin învățare în familie, în școală și prin imitarea celor care ne pot fi modele plăcute.

Poate că Edmondo de Amicis (autorul volumului Cuore) exagerează când afirmă că "văzând grosolănii pe stradă ești sigur că le vei găsi și în casă", dar este sigur că "educația unui popor se judecă după ținuta de pe stradă" (același E. de Amicis).

Ca datorie elementară, politețea este o dibăcie iar nepolitețea o prostie. E posibil să mai greșim, să fim în anumite împrejurări nepoliticoși, dar aceasta trebuie autoobservată. Omul de bun simț, educat și politicos se jenează și se rușinează atunci când își dă seama de nepolitețea lui. Numai insensibilul, îngâmfatul, obraznicul nu simte jenă și rușine când încalcă regulile de politețe.

Și-apoi, politețea nu se cumpără, nu costă nimic, dar ne face mai plăcuți, mai înțelegători, mai buni. Cu politețea oricine ne primește în casă; cu obrăznicia și nepolitețea ne dă afară.

Aplicație 1. Amintiți-vă o împrejurare în care n-ați fost politicos. Cum au reacționat cei din jur? Ai simțit un sentiment de rușine pentru fapta făcută? Cum s-a exteriorizat acest sentiment?

Scanned with OKEN Scanner

V. Activităţile extraşcolare

Copilul râde:
"Înţelepciunea şi iubirea mea e jocul!"
Tânărul cântă:
"Jocul şi-nţelepciunea mea-i iubirea!"
Bătrânul tace:
"Iubirea şi jocul meu e-nţelepciunea!"

Lucian Blaga

Activităţile în afară de clasă şi extraşcolare constituie modalitatea neinstituţionalizată de realizare a educaţiei. Grija faţă de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaştere a dorinţelor copiilor şi de respectare a acestora trebuie să fie dominantă preocupării pentru activităţile în afară de clasă şi extraşcolare.

Îndrumătorul (diriginte, profesor, învăţător, animator, formator) trebuie să creadă în ceea ce afirma Oscar Wilde "Cea mai bună metodă de a-i face pe copii buni - este să-i faci fericiţi" ("The best way to make the children good is to make them happy").

Timpul liber, desemnat uneori şi prin termenul "loisir" se caractrizează prin:

1. alegerea liberă şi eliberarea de obligaţiile instituţionale;
2. caracterul dezinteresat al activităţilor;
3. caracterul hedonist (generează satisfacţie);
4. caracterul personal (încurajează virtuţile dezinteresate).

Sociologul francez Joffre Dumazedier distinge trei funcţii fundamentale ale timpului liber:

- de odihnă (destindere);
- de distracţie (divertisment);

Scanned with OKEN Scanner

- de dezvoltare a personalității.

Iar sociologul englez Stanley Parker introduce în discutarea conceptului de timp liber noțiunile de:

- schimbare
- flexibilitate
- spontaneitate
- autodeterminare

Funcția de relaxare (destindere) constă în posibilitatea de refacere a organismului după activitatea de bază.

Funcția de distracție se realizează prin delectare și amuzament creind un tonus optimist.

Funcția de dezvoltare (educativă) se concretizează în: îmbogățirea vieții spirituale și dezvoltarea personalității, formarea capacității de autoorganizare a unui stil de viață elevat, stimularea capacităților creatoare și a stilului participativ.

Timpul liber poate fi organizat în activități care au ca scop atingerea performanței într-un domeniu sau altul sau în ideea animației.

În organizarea activităților extrașcolare există o serie de dificultăți și facilități.

Dificultăți:

- materiale - absența bazelor adecvate (săli de sport, de club);
- absența competențelor în inițierea și desfășurarea activităților extrașcolare;
- învingerea reticenței față de petrecerea timpului liber într-o formă organizată (atât la elevi cât și la părinți);
- absența motivației cadrelor didactice pentru acest tip de activitate (lipsa încrederii în sine a copiilor și a cadrelor didactice).

Facilități:

- disponibilitatea copiilor pentru activități în grup;
- capacitatea dezvoltată a copiilor de a comunica spontan și liber;
- posibilitatea de cunoaștere a copiilor.

Forumul metodologic coordonator al activităților extrașcolare îl constituie Palatul Național al Copiilor din București

Scanned with OKEN Scanner

care cuprinde următoarele cercuri și cu care puteți ține permanent legătura, împreună cu rețeaua județeană de palate și cluburi ale copiilor.

Activități tehnico-științifice: electronică, tehnică de calcul, aparatură electrocasnică, radiocomunicații energetică, creație confecții, design, creație jocuri jucării, mecanică fină și modelism feroviar, cibernetică, informatică, matematică aplicată, astronomie, UNICEF, acvaristică, ecologie, biochimie, fizică aplicată, colecții, colecționari, geografie, cartografie, stenodactilografie, cultură și civilizație spaniolă, cultură și civilizație franceză, engleză, drepturile omului, carturi, radioamatorism.

Activități cultural-artistice: pictura, sculptura, ceramica, redacție de presă, balet clasic, foto, balet contemporan, dans popular, estradă, orchestre de muzică ușoară, populară, de suflat, pian, teatru, teatru de păpuși.

Club sportiv școlar: atletism, fotbal, gimnastică (sportivă, ritmică), tenis, tir, badminton, orientare turistică, arte marțiale, patinaj artistic, tenis (de câmp, de masă), șah, navomodelism, aeromodelism.

Activitățile extrașcolare pot fi organizate în diferite forme:

a) jocuri (de mișcare) - activități sportive, gimnastică, balet, badminton, jocuri cu mingea (fotbal, voley, basket, handball), sporturi de iarnă (săniuș, patinaj, ski, bob etc.), jocuri pe plajă.

b) ateliere - cercuri tehnico științifice - artistice-culturale, pe domenii de preferințe: informatică, electronică, electrotehnică, automatică, mecanică, telegrafie, foto, radio, carturi, filatelie, protecția mediului, floricultură, prelucrarea lemnului, inventică, design, sanitarii pricepuți, istorie, geografie, turism, cultură și civilizație, teatru, cerc literar, limbi moderne, limbi clasice, etnografie, folclor, îngrijire și înfrumusețare (a monumentelor, parcurilor), animatori de cartier, cercul de limba română, de creație, dramatic, desen, sculptură, pictură, muzică.

c) activități de finalizare: serate (literare, artistice, de distracție), spectacole, audiții, medalioane, simpozioane, sesiuni științifie, întâlniri, concursuri, mijloace mass-media, carnavaluri, excursii, tabere, expoziții.

Scanned with OKEN Scanner

Un loc aparte în cadrul activităților extrașcolare, de timp liber și de vacanță îl ocupă activitățile de animație, realizate de animatori atestați, care lucrează pe bază de voluntariat.

Animatorii au o pregătire polivalentă și organizează activitățile sub forma unor ateliere cu caracter deschis, la care pot participa toate categoriile de copii, periodic, înscrierea la oricare activitate având un caracter ***opțional.*** Animatorul este un educator specializat în organizarea și însuflețirea activităților de loisir, un factor complementar școlii și familiei în munca de educare și formare a copiilor și tinerilor și poate activa în școală, în perimetrul școlii, în cartiere, în tabere sau în zona în care locuiesc copiii (animația de cartier).

Pe baza principiilor educației active, a interrelațiilor de cooperare între educator și educat, a tehnicilor specifice muncii de animație, a pedagogiei reușitei, animatorul asigură o mai bună dinamizare a activităților, o motivație și o implicare reală a participanților, sporindu-le rolul formativ-educativ.

Activitatea de animație, prin larga sferă de cuprindere a copiilor vizează socializarea, integrarea și adaptarea copilului sau tânărului la mediul său de viață, având, în același timp, o funcție de educație permanentă, o funcție ludică recreativă, culturală și de reglare socială, realizând apropierea diverselor categorii sociale.

Activitățile de animație sunt complementare activităților cu carcter permanent care au loc în școală (cercuri pe obiecte, formații artistice, sportive etc.) sau activităților din cadrul cluburilor și palatelor copiilor care, prin numărul restrâns de locuri în cercuri, nu pot cuprinde numărul mare de copii care ar dori să-și petreacă timpul liber într-un mod plăcut și util.

Caracteristici ale activităților de animație:

- activitatea se derulează pe baza proiectelor de animație (a se vedea proiectul de animație);
- se organizează sub forma unor ateliere cu caracter deschis care permit participarea oricărui copil la aceste activități;
- înscrierea copiilor este opțională și permite aceluiași copil

Scanned with OKEN Scanner

să frecventeze, pe rând, mai multe ateliere în funcție de cerințele, înclinațiile, nevoile sale;

- în cadrul activităților se cultivă ***munca în echipă***, crearea unor reguli de comportament responsabil, a unor relații de colaborare, de împărțire a sarcinilor în funcție de posibilitățile fiecăruia pentru a scoate din izolare pe cei timizi;
- activitățile propuse răspund ***nevoilor*** și ***dorințelor*** copiilor de a petrece ***împreună*** timpul liber;
- folosesc cu precădere metodele de lucru active, participative care implică copilul în propria lui formare, acesta devenind actorul propriei sale schimbări (autoformare, autoeducație);
- permit libertatea de mișcare, de gândire și de exprimare a individului, respectând ritmul propriu de dezvoltare a fiecărui copil;
- evită eșecul și efectele sale negative asupra copilului preconizând ***pedagogia reușitei***;
- stabilirea la nivelul grupei noi tipuri de relații între copii, pe de-o parte, iar pe de altă parte, între copii și animatori: relații de colaborare, de prietenie, un climat de încredere și căldură sufletească care favorizează comunicarea, o bună socializare și integrare în colectivitate și în viața socială.

Având în vedere faptul că proiectele de animație trebuie să răspundă așteptărilor și cerințelor copiilor, înainte de propunerea lor este necesară o investigare amplă, prin observații, anchete, interviuri, dialoguri, documentare atentă asupra situației de la care se pleacă, urmând apoi, etapa ***proiectării*** și realizării activităților alese.

Scanned with OKEN Scanner

Proiect de animație 1

Locul: Tabăra "Albatros" - Năvodari

Tema: ATELIER DE EXPRESIE

Subiectul: "Afișe pentru atragerea copiilor spre activitatea de animație"

Obiective: Stimularea imaginației, fanteziei, dezvoltarea puterii de creație, atât plastică cât și literară care să ilustreze emoții, atitudini, manifestată față de anumite situații.

Unde: În clubul "Albatros".

Cînd: După ora 18,30.

Cu cine: Copiii care îndrăgesc aceste situații de creație plastică și literară.

Cu ce: Hîrtie - diverse mărimi, acuarele, ceracolor, carioca, creioane, foarfecă, lipici, deșeuri hârtie.

Desfășurare:

Sensibilizare: Discuții în cantină, mici creații spontane

Naștere: S-au pregătit materialele, s-a creat cadrul afectiv creației.

Socializarea: Se conturează ideea de a crea versuri într-o scurtă prezentare de o strofă, însoțită de elemente grafice care să ilustreze starea afectivă legată de serviciile la cantină, condiții de odihnă, masă, de distracție.

Construire: Se ajută copiii la realizarea grafică, se conturează ortografia, se mai ajustează până la forma finală, se

Scanned with OKEN Scanner

hotărăşte numărul afişelor şi câte copii se fac din fiecare exemplar.

Naşterea de noi interese: Să fie apreciate, să creeze amuzamentul celor ce le citesc şi să se apropie cât mai mult de înţelepciunea activităţilor de animaţie în centrele de vacanţă.

Proiect de animaţie 2

Locul: Tabăra "Albatros" - Năvodari

Tema: "GRAŢIE, RITM, ARMONIE"

Subiect: Orientarea copiilor spre unul din atelierele

GRAŢIE - Atelier de coafură şi confecţie vestimentară

RITM - Atelier de dans

ARMONIE - Finalizarea celor două în "CONCURSUL DE DANS SPORTIV"

Obiective: Petrecerea zilnică a perioadei 17-18,30 şi 19-20,30 într-un mod plăcut dar şi util vârstei lor. Prezentarea condiţiilor în care se desfăşoară aceste ateliere, atmosfera şi finalităţile lor. Susţinerea ideii că în acest mod ei au posibilitatea să se prezinte pe scenă şi acest lucru pentru unii reprezintă o performanţă. Stimularea înţelegerii corecte a noţiunii de emulaţie, învăţarea unor elemente necesare în dobândirea acestor calităţi necesare vârstei lor: GRAŢIE, RITM, ARMONIE.

Unde: În clubul Animatorilor.

Când: Zilnic, orele 17,00-18,30 şi 19,00-20,30.

Scanned with OKEN Scanner

Cu cine: Grupele de copii din București, Sibiu, Basarabia, Argeș.

Cu ce: Casetofon, magnetofon, ritm de rap, vals, tango, disco.

Desfășurare:

Sensibilizare: Atragerea copiilor prin afișe lipite în cantină pe geamul Clubului Animatorilor și pe calea undelor la Radio - Vacanța - Năvodari.

Naștere: În club, muzică, atmosferă placută, se discută pe micro-grupuri, individual cam ce acțiune l-ar interesa.

Socializarea: Cu un grup, Gabriela execută mișcări pe un ritm de RAP. Ritmul se schimbă, apare tangoul și se produc reacții total controversate.

Construire: Aici intervine rolul maxim al animatorului de a găsi fiecăruia atelierul pentru care are atracție mai mare, mai puternică, chiar dacă nu cunoaște mișcarea sau nu are înclinații. Copilul care a optat pentru a frecventa un Atelier trebuie să găsească o posibilitate să învețe, să fie încurajat, să se simtă bun, să cunoască dezinvoltura până când va descoperi că a realizat singur un progres.

Scanned with OKEN Scanner

VI. Anexe

ANEXA 1

Criterii în evaluarea activității dirigintelui

I. PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIRIGINTELUI:

1. Prezentarea documentelor de proiectare (conform caietului dirigintelui):
   - caracterizarea psihologică a clasei;
   - planul activității educative pentru un ciclu de învățământ;
   - planul anual al activității;
   - tematica orelor de dirigenție;
2. Concordanțe:
   - conținuturile proiectate cu programa;
   - strategiilor (măsurilor, activităților) cu obiective propuse;
3. Feed - backul activității:
   - modalitați de evaluare;
   - instrumente utilizate;
4. Proiecte ale orelor de dirigenție.
5. Completarea la zi adecvată a rubricilor funcționale.
6. Aspecte deosebite (creativitate, originalitate).

II. CUNOAȘTEREA ELEVILOR.

1. Completarea corectă și la zi a documentelor:
   - catalogul clasei;
   - caietul dirigintelui (date personale fișierul de observație);
2. Comunicarea diriginte - elevi (individualizarea comunicării, recuperarea, stimularea; egalitatea relațiilor).
3. Realizarea planului de școlarizare și situația frecvențelor la clasă.

Scanned with OKEN Scanner

III. AMBIANȚA ȘI CLIMATUL CLASEI.

1. Preocuparea pentru aspectul mobilierului și sălii de clasă.
2. Preocupări pentru curățenia clasei.
3. Aspectul estetic al clasei.
4. Ținuta elevilor.

VI. ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE.

1. Concordanțe dintre activitatea proiectată și cea realizată.
2. Modalități deosebite de realizare.
3. Efecte ale activităților desfășurate.

V. COLABORAREA CU FAMILIA.

1. Respectarea activităților proiectate.
2. Conținutul activităților desfășurate.
3. Asigurarea legăturii cu familia elevului (vizite, corespondență, consultații, ș.a.).

VI. ACTIVITATEA DE PERFECȚIONARE METODICĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ.

1. În cadrul comisiei metodice din școală:
   - participarea la activități;
   - activități realizate;
   - materiale realizate;
2. În consiliile profesorale.
3. La lectoratele cu părinții.
4. La simpozioane locale, naționale.
5. Articole, publicații, cărți.

VII. COLABORAREA CU ALȚI FACTORI.

1. Conducerea școlii:
   - răspuns corect la sarcini;
   - comunicarea privind problemele clasei;
2. Cu profesorii școlii:
   - solicită participarea și răspunde la cererile colegilor;
   - asigurarea unității de cerințe și opinii privind clasa;
3. Cu comitetul de părinți.

Scanned with OKEN Scanner

VIII. CARACTERISTICI PERSONALE RAPORTATE LA ATRIBUTELE DIRIGINTELUI MODEL:

1. cunoștințele psihopedagogice și metodice;
2. capacitatea de relaționare socială;
3. capacitatea de a comunica;
4. capacități organizatorice;
5. capacitatea de decizie;
6. capacitatea de delegare;
7. nevoia de autoperfecționare;
8. disponibilități ludice;
9. calități morale;

Scanned with OKEN Scanner

ANEXA 2

Școala .....
Localitatea .....

FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ
a elevului

Numele și prenumele elevului .....
născut în anul ..... luna ..... ziua
..... în localitatea ..... .
Domiciliul părinților: ..... .
Aparține școlii noastre din clasa ..... .
A absolvit clasele anterioare la școlile: .....
.....
..... .

I. Date asupra mediului familial

1. *Familia:*

Cap tabel:

Numele	Data naș-terii	Pregă-tirea școlară	Pro-fesi-unea	Venituri	Starea sănătății	Obs.

Scanned with OKEN Scanner

2. *Atmosfera în familie:*

a) relații în familie: - înțelegere,
- conflicte mici,
- dezacord marcat,
- familie dezorganizată.

b) regim și climat educativ

3. *Condițiile de muncă, activitatea de învățare a elevului.*

4. *Proiectele părinților privind viitorul copiilor.*

II. Date medicale semnificative

1. *Antecedente personale (boli ale copilăriei, alte tulburări organice și funcționale semnificative)*

2. *Starea generală a sănătății (foarte bună, bună, în general bolnăvicios, sensibil - cu enumerarea datelor mai semnificative)*

III. Date asupra școlarității

1. Situația școlară:

Cap tabel:

REZULTATE pe materii	foarte bune	bune	slabe	corigențe	repetenție

pe clase: a V-a; a VI-a; a VII-a; a VIIII-a;
a IX-a; a X-a; a XI-a; a XII-a.

Scanned with OKEN Scanner

2. Succese deosebite la concursuri

3. Manifestări în timpul lecției (atenție, receptivitate, participare la discuții)

4. Modul de pregătire a lecțiilor (cu regularitate, din proprie inițiativă, prin efort propriu etc.)

5. Factorii explicativi ai succesului sau insuccesului (aptitudini, sârguință, interes, deprinderi de muncă, lacune în pregătirea școlară, aspirații profesionale, stare de sănătate, condiții de mediu)

IV. Integrarea socială a elevului

1. Conduita în familie:

a) față de părinți (ascultare, atașament, cooperare, independență, nesupunere etc.);

b) relațiile cu frații (ocrotire, înțelegere, dominare, supunere etc.);

c) participare la activitatea familiei (autoservire, ajutorare etc.);

2. Conduita în școală:

a) relațiile elev-profesor (disciplinat, politicos, cooperant, docil, rezervat, impertinent, încăpățânat etc.);

b) relațiile cu colegii (solidaritate, colegialitate, prietenie, rezervă, tendință de dominare sau supunere, egoism, apreciere, influența elevului asupra colectivului etc.);

3. Conduita între prieteni (natura prieteniilor, tipul de relații existente, rolul în grup, influența grupului asupra elevului etc.).

V. Caracteristicile personalității

1. Procese intelectuale (nivelul de dezvoltare intelectuală, atenție, memorie, gândire, imaginație, creativitate, limbaj și tipul predominant specific fiecărei atitudini).

Scanned with OKEN Scanner

2. Trăsături ale afectivității (reacții față de succes și eșec, sensibilitate, timiditate, echilibru emotiv, trăirile emoționale specifice unor situații importante din viața elevului).

3. Trăsături de temperament:

a) energie (capacitate de efort, rezistență la oboseală), mobilitate (ritm de activitate, adaptare la situații noi), echilibrul psihic (stăpânire de sine, explozivitate, impulsivitate); tip temperament: 1. sangvinic
2. coleric
3. melancolic
4. flegmatic

b) introversiune (închis, retras, puțin cooperant); extroversiune (deschis, sociabil, exploziv, cooperant etc.); mixt.

4. Aptitudini, interese, aspirații evidențiate prin activitățile școlare și preocupările din timpul liber.

5. Trăsături de voință și caracter:

Pozitive:

a) caracteristici generale (tărie de caracter, principialitate, consecvență, ambiție etc.);

b) atitudine față de muncă (conștiinciozitate, sârguință, disciplină, inițiativă, perseverență, etc.);

c) atitudine față de societate și oameni (comportare civilizată, solicitudine, solidaritate, atașament față de colectiv, onestitate etc.);

d) atitudine față de sine (demnitate, modestie, spirit autocritic etc.).

Negative: egoism, încăpățânare, impertinență, obrăznicie, lene, minciună, etc.

Scanned with OKEN Scanner

VI. Aprecieri de ansamblu

1. Pregătirea elevului raportată la aptitudini, starea de sănătate și condițiile de muncă (foarte bună, bună, satisfăcătoare, nesatisfăcătoare).

2. Gradul de maturizare psihică (intelectuală, afectivă, temperamentală, comportamental atitudinală):

a) normal vârstei
b) depășește specificul vârstei
c) sub limitele vârstei

VII. Recomandări psihopedagogice

1. Acțiuni în școală pentru corectarea unor aspecte deficitare (completarea volumului de cunoștințe, disciplinarea gândirii, echilibrarea emotivă, corectarea unor aspecte, trăsaturi de caracter etc.).

Cap tabel:

Acțiunea	Data	Cine a realizat

2. Acțiuni de colaborare cu familia (îndrumări speciale date părinților, reglementarea regimului de viață al elevului, plasarea elevului în internat sau alte instituții cu caracter educativ și de ocrotire).

3. Acțiuni pregătitoare în vederea orientării (cercuri de elevi, cultivarea talentelor deosebite, orientarea lecturii, cultivarea anumitor interese, stimularea atenției la unele materii etc.).

Scanned with OKEN Scanner

4. Recomandări pentru orientarea școlară și profesională în funcție de:

- aspirațiile, dorințele și posibilitățile elevului;
- dorințele și posibilitățile părinților.

(Fișă elaborată după modelul lui Ion Holban)

Scanned with OKEN Scanner

ANEXA 3

Școala .....
Localitatea .....

FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ

Numele și prenumele elevului .....
născut în anul ..... luna ..... ziua
..... în localitatea ..... .
Domiciliul părinților: ..... .
Aparține școlii noastre din clasa ..... .
A absolvit clasele anterioare la școlile: .....
.....
..... .

I. Date asupra mediului familial

1. *Familia:*
Cap tabel:

Numele	Data naș-terii	Pregă-tirea școlară	Pro-fesi-unea	Venituri	Starea sănătății	Obs.

Scanned with OKEN Scanner

2. *Atmosfera în familie:*
a) relații în familie: - înțelegere,
- conflicte mici,
- dezacord marcat,
- familie dezorganizată.
b) regim și climat educativ

3. *Condițiile de muncă, activitatea de învățare a elevului.*

4. *Proiectele părinților privind viitorul copiilor.*

II. Date medicale semnificative

1. *Antecedente personale (boli ale copilăriei, alte tulburări organice și funcționale semnificative)*
2. *Starea generală a sănătății (foarte bună, bună, în general bolnăvicios, sensibil - cu enumerarea datelor mai semnificative)*

III. Date asupra școlarității

1. Situația școlară:

Cap tabel:

REZULTATE pe materii	foarte bune	bune	slabe	corigențe	repetenție

pe clase: a V-a; a VI-a; a VII-a; a VIIII-a;
a IX-a; a X-a; a XI-a; a XII-a.

Scanned with OKEN Scanner

2. Succese deosebite la concursuri:

IV. Profilul psihologic:

Tabel:

Nr. crt.	Procese psihice	foarte bun	bun	mediu	slab	Obsv.
1.	Inteligența					
2.	Gândirea					- se precizează tipul de operații care predomină (concret, abstract, etc.)
3.	Limbajul - scris - oral (monologat, dialogat) - bogat în semnificații - sărac în semnificații					
4.	Memoria - mecanică - logică - de lungă durată - de scurtă durată - prin recunoaștere - prin reproducere					

Scanned with OKEN Scanner

(continuare)

Nr. crt.	Procese psihice	foarte bun	bun	mediu	slab	Obsv.
5.	Imaginația - creatoare - reproductivă - artistică - literară - tehnică - științifică					
6.	Atenția - distributivă - concentrată - voluntară - involuntară - flexibilă					
7.	Deprinderi - verbale - de gândire - senzorial perceptive - motrice					
8.	Voința - perseverență - independență - promptitudine - decizie - hotărâre - răbdare					
9.	Motivația - ca o nevoie interioară - orientare din exterior					

Scanned with OKEN Scanner

(continuare)

Nr. crt	Procese psihice	foarte bun	bun	mediu	slab	Obsv.
10.	Interese - literare - artistice - tehnice - științifice - istorice etc.					
11.	Afectivitate - dispoziții afective pozitive - dispoziții afective negative - sentimente - pasiuni - echilibru					
12.	Caracter - pozitiv - negativ - atitudinea față de învățătură - atitudinea față de sine - atitudinea față de cei din jur - combativitate - hotărâre - spirit de grup - spirit de cooperare etc.					

Scanned with OKEN Scanner

(continuare)

Nr. crt.	Procese psihice	foarte bun	bun	mediu	slab	Obsv.
13.	Echilibrul sistemului nervos - fire, temperament - rezistența la monotonie - rezistența la stress - rezistența la efort intelectual susținut - adaptabilitate - introvert - extrovert - mixt - coleric - sangvinic - flegmatic - melancolic					

Notă:

- Fiecare funcție psihică se notează cu o steluță în dreptul calificativului (aprecieri emise de diriginte).
- Se unesc steluțele, obținându-se profilul psihologic al elevului pentru fiecare an școlar.
- Pentru o imagine finală privind evoluția structurată a personalității elevului se pot realiza profile psihologice pe aceeași fișă psihologică, dar prin folosire de culori diferite pentru evidențiere.
- Rubrica Obsv., se adresează în mod special pozițiilor 11, 12, 13.

Scanned with OKEN Scanner

ANEXA 4

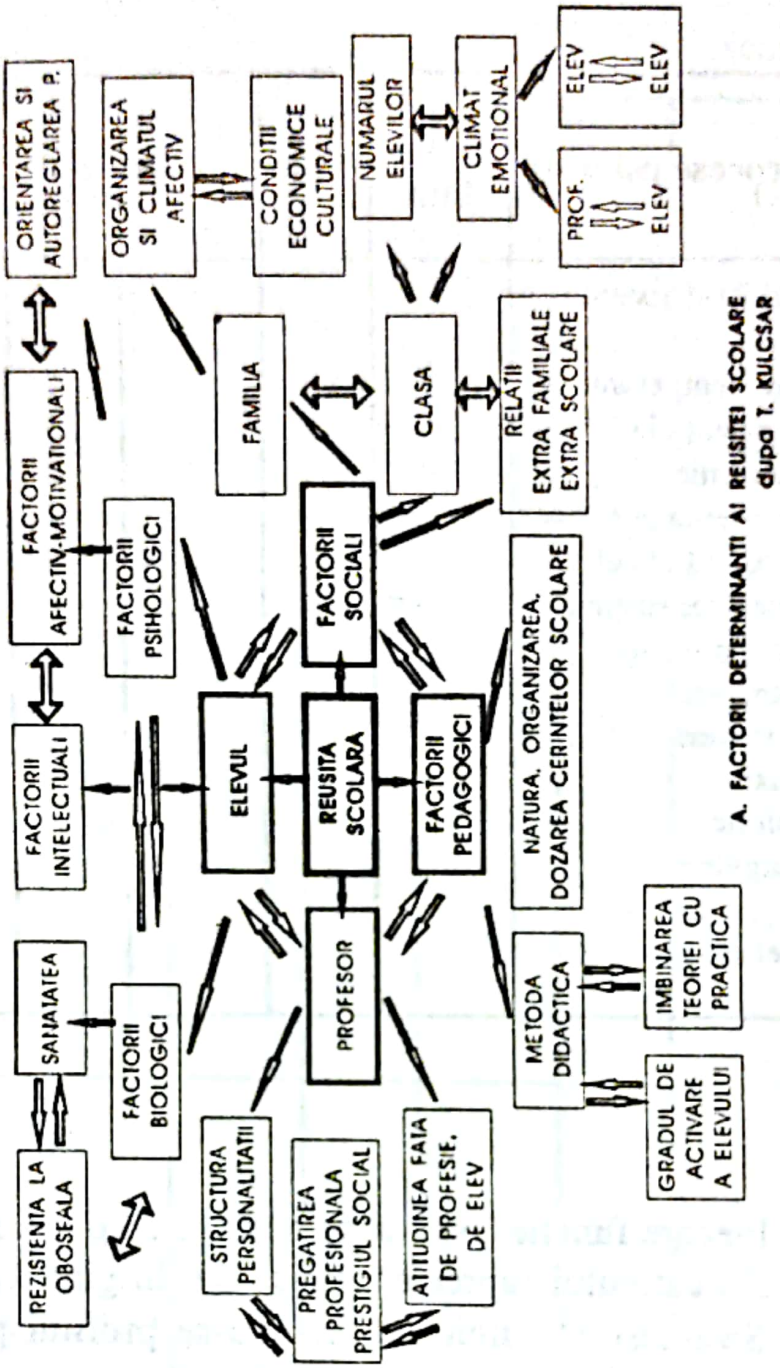

Reușita școlară:

Frecvent, cazurile de insucces școlar sunt interpretate ca un efect al acțiunii a doi factori: influența educativă a familiei și/sau nivelul intelectual al copilului.

Din diagrama alăturată, vom înțelege că de fapt, reușita sau succesul școlar este o rezultantă a interacțiunii unui complex de factori. Elevul, alături de profesor, de factorii sociali și de cei pedagogici sunt egal răspunzători de succesul sau eșecul școlar.

Scanned with OKEN Scanner

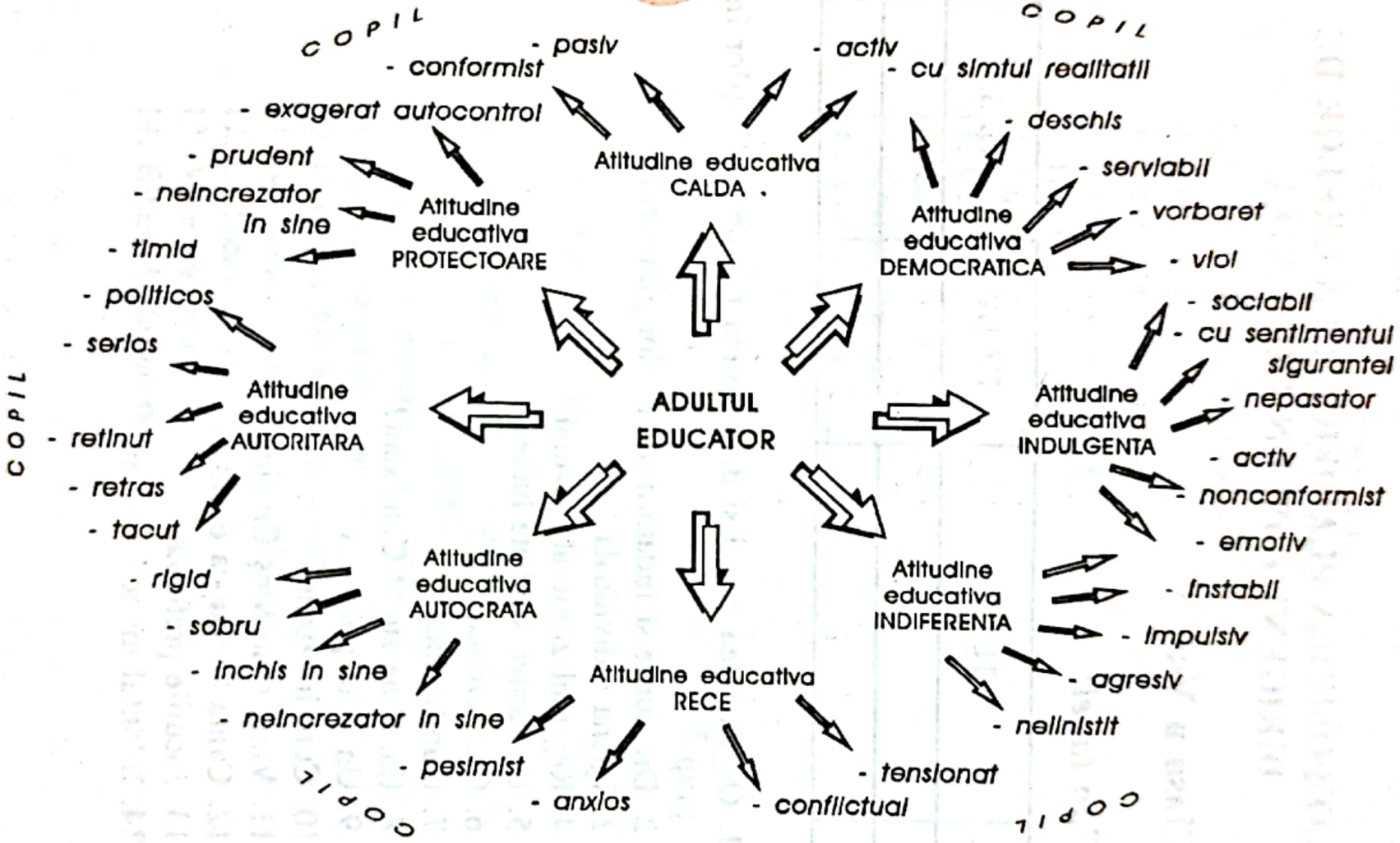

B. Atitudini educative si efecte asupra personalitatii in formare (dupa W. C. Becker)

Scanned with OKEN Scanner

ANEXA 6

O POSIBILĂ PLANIFICARE A ORELOR DE DIRIGENȚIE PE UN TRIMESTRU

Clasa a V-a

Cap tabel:

Nr. crt.	TEMA	DATA	OBS.

1. Organizarea clasei și distribuirea responsabilităților în grup
2. Drepturile și îndatoririle elevilor gimnaziști
3. Igiena individuală
4. Regimul zilnic al elevului
5. Un cântec străbate lumea
6. Cum circulăm ?
7. Familia mea
8. Eu. Cine sunt? Cum sunt?
9. Un salut politicos
10. Cum învățăm
11. Vine, vine Moș Crăciun !
12. Cânta la Stupca o vioară...
13. Jocurile preferate
14. Bilanțul muncii noastre

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VI-a

1. Organizarea clasei pentru un nou an școlar
2. Sună telefonul!
3. Mens sana in corpore sano
4. Programul unei zile de școală și a sfârșitului de săptămână
5. Opinia mea, opinia tuturor
6. Cum mâncăm ?
7. Ceramica românească
8. TV - este stăpânul meu?
9. Banii familiei
10. Eu și prietenii mei
11. Cum îmi organizez timpul azi?
12. Coloana infinitului
13. Colinde de Crăciun
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VII-a

1. Organizarea clasei pentru noul an școlar
2. Ambianța și sănătatea mea
3. Muzeele României
4. Suntem uniți. Când? De ce?
5. În vizită
6. Cântece patriotice românești peste hotare
7. Timpul în mijlocul naturii
8. Fumatul este semn al maturității?
9. La Agapia cu Nicolae Grigorescu
10. Prietenia dintre băieți și fete
11. Spunem cu cine te însoțești ca să-ți spun cine ești!
12. O duminică în familie
13. Vine vacanța!
14. Bilanțul muncii noastre

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VIII-a

1. Organizarea clasei pentru noul an școlar
2. Cum îmi organizez o zi de activitate. Dar weekend-ul?
3. Prin marile muzee ale lumii
4. Un posibil model uman
5. La telefon!
6. Învățăm și ne distrăm împreună
7. Alimentația și sănătatea mea
8. Ce vreau să fiu?
9. Moda, bat-o vina!
10. Acum-fiecare minut e prețios
11. Bugetul familiei
12. Icoane pe sticlă
13. Unul pentru toți și toți pentru unul!
14. Bilanțul unui trimestru de activitate

Clasa a IX-a

1. Organizarea clasei. Stabilirea temelor pentru orele de dirigenție
2. Drepturile și îndatoririle elevilor de liceu
3. Colectivul clasei noastre - o mică familie într-o școală mare
4. Familia tradițională în România
5. Știm să învățăm?
6. Care îmi este programul zilnic ? Dar săptămânal?
7. Comentarii la stema țării
8. Motive superioare, motive inferioare ale colaborării în grupul meu
9. Cafea, tutun, alcool - factori de autodistrugere
10. Dragostea de patrie de la Burebista până azi
11. În pragul tezelor
12. Despre noi și vârsta noastră
13. Pot eu să fiu primul?
14. Rezultatele trimestrului întâi - oglinda muncii mele și a tuturor

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a X-a

1. Organizarea clasei. Stabilirea tematicii orelor de dirigenție.
2. Legile și democrația
3. Personalități ale muzicii românești - George Enescu
4. Dirigintele, colegul meu
5. Igiena muncii intelectuale
6. Ce faci sâmbătă?
7. Familia mea în comunitate
8. Cum să înțelegem arhitectura
9. Mica "afacere" a clasei noastre
10. Mâncăm pentru a trăi sau trăim pentru a mânca?
11. Ce este dragostea de patrie și cum se poate exprima
12. Spunem ce-ți dorești cel mai mult
13. Semnificația sărbătorilor de iarnă
14. Bilanțul trimestrului întîi - cartea mea de vizită

Clasa a XI-a

1. Organizarea clasei. Fixarea tematicii orelor de dirigenție
2. Ce ne unește, ce ne desparte?
3. Stress și relaxare
4. Pardon, scuzați!
5. Prin marile muzee ale lumii
6. Timpul - mai prețios ca aurul!
7. Există o rețetă a succesului în viață?
8. "Acasă" la Constantin Brâncuși
9. Politețea românească și a altor popoare
10. Avem oaspeți!
11. Nedeea (rugă, hram) - obiceiuri și tradiții românești
12. Cum să-mi construiesc o casă?
13. Despre demnitate
14. Bilanțul unui trimestru

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a XII-a

1. Organizarea clasei. Stabilirea temelor pentru orele de dirigenție
2. ONU și drepturile omului
3. Grupul meu; poziția mea în grup
4. Ce știm despre viața de familie?
5. Icoane pe sticlă
6. Bugetul familiei mele
7. Nu trăim pe o insulă pustie!
8. Adevăruri eterne în arta de a ne comporta
9. Omul și societatea secolului XX
10. La Milano cu Leonardo da Vinci
11. Cum îți "organizezi" timpul liber?
12. Cum va fi familia mea?
13. Bucuriile vieții mele
14. Bilanțul trimestrului I - o frumoasă carte de vizită

Scanned with OKEN Scanner

VI. În loc de încheiere, pentru d-voastră dragi cititori

Motto:
"Aș scrie cu pensula mare pe
pereții odăii tale o poruncă:
iubește-ți meseria".
Tudor Arghezi

Activitatea educatorului trebuie să treacă dincolo de memorie, dincolo de inteligență - "în regiunea sufletului în care se formează principiile care dau naștere voinței și acțiunii".

În acești ani - grei - în care - LIPSA de EDUCAȚIE - este principalul reproș ce se aduce oamenilor, colectivităților umane din țara noastră în activități sociale, politice, culturale, economice, fiecare educator va lucra cu răbdare, *permanent* în fiecare an școlar - urmărind formarea deprinderilor de *comportare - limbaj civilizat* în *fiecare* situație ce se ivește în contactul cu oamenii:

1. - în familie - cu părinții, bunicii, rudele, vecinii, frații
2. - în bloc și în jurul blocului
3. - la școală - în clasă, pe coridoare, în curte, în laboratoare
4. - pe stradă
5. - în instituțiile publice
6. - în magazine
7. - la spectacole, la biserică
8. - ca oaspeți, ca gazde
9. - folosirea unui limbaj potrivit

Salutul ca expresie a OMENIEI, a bunului simț pe stradă

Scanned with OKEN Scanner

10. Ținuta adecvată în toate situațiile: la școală, pe stradă, la serviciu, la spectacole, acasă.

Dragostea pentru - îndeplinirea datoriei, cultul onoarei, respectul de sine însuși, indulgența și mila pentru cei slabi, dreptatea pentru toți, comportarea civilizată, cuvântul simplu și calm - formează componente ale unui înalt ideal care îi va învăța pe tineri să depășască grelele încercări, să nu se înșele asupra *valorii* lucrurilor și îi va susține la înălțimea marilor datorii și a sacrificiilor necesare.

Puterea poporului stă în "muncă, curaj, credință" (E. Zola).

Educatorul adevărat urmărește clipă de clipă puterile copilului (tânărului) ce se deșteaptă neîncetat - rînduindu-le, mărindu-le spre închegarea unui adevărat *caracter*.

Un *bun lucrător* (tânărul, copilul) "se folosește de uneltele lăsate de părinți, nu încetează de a le adapta mai bine nevoilor, pentru a câștiga timp și pentru a face lucrări mai bune și mai frumoase". Gândirea conduce lumea. Ideile de ieri conduc obiceiurile de mâine - supunând legile omenești, făcând viața mai bogată, mai variată, ducând la armonia cu condițiile trebuinciose vieții și gândirii "știința trebuie să elaboreze o morală. Construcțiile intelectuale se traduc în construcții sociale". (Ed. Perisot)

Educatorii (învățătorul și dirigintele mai ales) - alături de familie, biserică, armată - constituie de-a lungul anilor factorii principali care formează și educă în spiritul respectării normelor de conduită morală în societate, a cultivării unor trăsături morale pozitive - a ideilor de :

- demnitate umană
- egalitate
- toleranță
- respect reciproc
- responsabilitate față de actele personale
- libertate
- pace și înțelegere între oameni.

Scanned with OKEN Scanner

Considerăm aşadar că educatorul trebuie să acorde neîncetat importanţa educaţiei *civice* (juridice, ecologice, rutiere, religioase, etc.) pentru convieţuirea civilizată cu ceilalţi oameni, pentru progresul continuu al fiecăruia şi al celor din jur. Brutalitatea, trivialitatea, duritatea, - trebuiesc înlăturate din primii ani de şcoală şi până în ultimii.

Educaţia cuprinde formarea unui stil de viaţă civilizat prin programe complementare de stimulare a comportamentului creativ în domeniul tehnico-ştiinţific, literar, sportiv, artistic, turistic. Educaţia pentru viaţa de familie determină înţelegerea responsabilităţilor şi a necesităţii armoniei în microgrup. De la viaţa în familie la cea în şcoală sau în cetate (sat, oraş) dirigintele (educator, conducător de grup, animator, formator) se va ocupa de educaţie - pentru înlăturarea delicvenţei juvenile şi a violenţei. Educaţia pentru timpul liber urmăreşte identificarea şi cultivarea corespondenţelor optime dintre interese, aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viaţă civilizat. Descoperirea frumosului dorinţa de a fi păstrător al valorilor culturii, de a deveni factori civilizatori ai lumii, creează atitudini optimiste de viaţă şi îi pregăteşte pe tineri pentru viitor. Formarea capacităţii de cunoaştere şi autocunoaştere duce la dorinţa autoperfecţionării şi alegerii potrivite a profesei. Toate acestea vor izvorî dintr-o imensă dragoste de copii, din dorinţa ca ei să cunoască şi să înfrumuseţeze lumea. De la mica celulă a familiei, la viaţa "cetăţii" - de la ţara în care trăieşte la civilizaţia omenirii - copilului trebuie să-i fie sădită dorinţa de a şti, de a cunoaşte, de a înţelege oamenii, viaţa, natura - având cultivată în el legea ***drèptăţii - a cinstei, a dragostei pentru locurile natale.***

Popor puternic este poporul care lucrează şi "numai munca dă curajul şi credinţa". La temelia unei înalte educaţii morale trebuie o *credinţă* un *ideal*; creând *caractere, inteligenţe* - învăţământul devine instituţia de temelie a prezentului şi viitorului.

Obiectivele tradiţionale ale muncii educative (educaţia estetică, intelectuală, civică, etc.) se regăsesc în programă, ghid

Scanned with OKEN Scanner

(și celelalte instrumente de lucru) din perspectiva interdisciplinară și sistemică în noile componente ale educației. De la primele jocuri - de la primele rugăciuni și cuvinte - îi vom învăța virtuțile poporului nostru, dragostea de oameni - de viață, bunătatea și dreapta cugetare. O programă, un ghid și un caiet al dirigintelui - pot deveni nuclee și coloane de susținere ale unui imens lăcaș făurit cu trudă, perseverență, consecvență - din care să pornească spre viață omul format de noi. Cum este învățământul așa este țara. De noi depind toate sectoarele economiei, culturii, jurisprudenței, apărării. De aceea trebuie să întărim în toate instituțiile, în fiecare loc ***EDUCAȚIA***.

Scanned with OKEN Scanner

Mic calendar al evenimentelor - aniversărilor -

Ianuarie

- 1 - Anul Nou și Sf. Vasile.
- 6 - Boboteaza.
- 7 - Sf. Ioan.
- 15 - 1850 s-a născut Mihai Eminescu.
- 24 - 1859 Unirea Principatelor.
- 29 - Dumitru Roșca - 100 de ani de la naștere - ilustru filosof și eseist.

Februarie

- 15 - S-a născut Titu Maiorescu.
- 21 - 1907 - a izbucnit marea răscoală a țăranilor.
- 29 - 1995 - Ziua Mondială a Informațiilor asupra "habitat".

Martie

- 1 - Serbarea Mărțișorului.
- 4 - Ștefan Bârsănescu - 100 de ani de la naștere - eminent pedagog și filosof.
- 8 - Ziua Mondială a Femeii.
- 10 - Ion Barbu -100 de ani de la naștere - mare poet și matematician (Dan Barbilian).
- 21 - Ziua Internațională a eliminării discriminării rasiale.
- 23 - Ziua Mondială a Metrologiei.
- 25 - Buna Vestire.
- 27 - Ziua Mondială a Teatrului.

Aprilie

- 1 - Ziua păcălelii.
- 1 - 1837 - S-a născut Ion Creangă
- 7 - Ziua Mondială a Sănătății.
- 23 - Sf.. Gheroghe.

Scanned with OKEN Scanner

Mai

- 9 - 1877 - Proclamarea Independenței de Stat a României.
- 9 - **Lucian Blaga** - *Centenar UNESCO* - s-a născut celebrul poet, dramaturg, filosof.
- 9 - 1945 - Ziua Victoriei asupra fascismului.
- 15 - 1838 - S-a născut marele pictor Nicolae Grigorescu.
- 17 - Ziua Mondială a Telecomunicațiilor.
- 20 - Ziua Mondială a Culturii.
- 21 - Sfinții Constantin și Elena.
- 27 - 1600 - Unirea Țărilor Române sub Mihai Viteazul.

Iunie

- 1 - Ziua Copilului.
- 4 - Ziua Internațională a copiilor inocenți victime ale agresivității.
- 5 - Ziua Mondială a Mediului.
- 10 - Și-a luat zborul primul aeroplan românesc construit de Aurel Vlaicu.
- 20 - Ziua Aviației.
- 24 - Sânzienele (Drăgaica).
- 29 - Sf. Apostoli Petru și Pavel - Rusaliile - 6 săptămâni după pași.

Iulie

- 20 - Sf. Ilie.

August

- 3 - Dimitrie Brândza - 100 ani de la naștere - eminent botanist, medic, autor de studii.
- 11 - Victor Ion Popa - 100 de ani de la naștere - eminent scriitor și dramaturg.
- 15 - Adormirea Maicii Domnului Sf. Maria Mare.
- 19 - 1881 - S-a născut compozitorul George Enescu.

Septembrie

- 8 - Nașterea Maicii Domnului - Sf. Maria Mică.
- 8 - Ziua Internațională a Alfebetizării.
- 12 - Ziua Internațională a Păcii.

Scanned with OKEN Scanner

- 14 - Înălțarea Sfintei Cruci.
- 19 - Centenarul - inaugurării marelui pod de la Cernavodă - atunci cel mai lung pod din Europa - proiectat de inginerul român Anghel Saligny.

Octombrie

- 2 - Ziua Universală a Copiilor.
- 9 - Ziua Universală a Poștei.
- 14 - Cuvioasa Paraschiva.
- 16 - Ziua Mondială a Alimentației.
- 24 - Ziua Universală a Informațiilor privind dezvoltarea.
- 25 - Ziua Armatei.
- 26 - Sf, Dimitrie.

Noiembrie

- 8 - Soborul Sf. Arhangheli Mihail și Gavril.
- 9 - Ziua Tineretului.
- 16 - Ziua Toleranței.
- 21 - Intrarea în biserică a Maici Domnului.

Decembrie

- 1 - Ziua Națională a României.
- 6 - Sf. Nicolae.
- 10 - Ziua Internațională a drepturilor omului.
- 24 - Ajunul Crăciunului.
- 25 - Nașterea Domnului - Crăciunul.
- 27 - Sf. Ștefan.
- 31 - Ajunul Anului Nou.

Scanned with OKEN Scanner

GLOSAR

ABILITATE = însușire sinonimă cu priceperea, îndemânarea, dibăcia, iscusința. Evidențiază ușurința, rapiditatea, calitatea superioară și precizia execuției anumitor activități. Implică autoorganizarea adecvată sarcinii concrete. (În traducerile din limba engleză semnifică și "aptitudine").

ACTIVITATE = modalitate specific umană de adaptare la mediu și de adoptare a mediului la condiția socio-umană. Mod de existență a psihicului uman.

ADOLESCENȚA = etapă a vieții situată între copilărie și vârsta adultă (12/13 ani - 18/20 ani). Se coracterizează printr-o importantă creștere și transformare corporală și psihică.

ANAMNEZA = metodă de cunoaștere a evenimentelor importante din viața unei persoane.

ANOMIE = stare de dezorganizare a societății; dereglarea unui sistem de valori acreditate tradițional (E. Durkheim).

ANTICIPARE = acțiune (sau imagine) care se declanșează înaintea condițiilor care o provoacă. Baza anticipației o contituie schemele, modelele, reprezentările, conceptele.

ANEXIETATE = tulburare a afectivității manifestată prin stări de neliniște, teamă, îngrijorare nemotivată.

APTITUDINE = însușire, sistem de însușiri care mijlocesc reușita într-o activitate; factor al personalității care facilitează cunoașterea, practica, elaborările tehnice și artistice, sportive, comunicarea.

APRECIEREA OBIECTIVĂ A PERSONALITĂȚII (metoda) = tehnică de studiere a indivizilor din același grup, bazată pe cunoașterea reciprocă și pe realizarea unei percepții sociale a lor cât mai adecvată (Gh. Zapan).

ASPIRAȚIE = năzuință, tendință conștientizată cu o cotă valorică crescută de performanță și autorealizare.

ATITUDINE = modalitate relativ constantă de raportare a

Scanned with OKEN Scanner

individului sau grupului față de anumite laturi ale vieții sociale și față de sine.

ATRACȚIE = înclinație afectivă pozitivă a unei persoane față de alta, exprimată în alegerea acesteia.

AUTOAPRECIERE (autocunoaștere) = cunoașterea propriilor calități și defecte, a capacităților, aptitudinilor și atitudinilor, a trăsăturilor de personalitate, a gradului lor de dezvoltare. Se realizează prin comparație cu ceilalți. Dovada autocunoașterii o reprezintă autodeterminarea.

AUTOEDUCAȚIE = procesul de formare a propriei personalități conform cu unele modele și cerințe, pe baza unor eforturi personale.

AUTONOMIE = modalitate de a fi a unei persoane care acționează independent, se determină în baza propriei sale structuri, a legilor sale interne. Are un sens apropiat de cel al autodeterminării mijlocite prin autoreglaj conștient. Tendința de a rezista presiunilor exterioare.

AUTORITATE EDUCATIVĂ = calitate a persoanei sau a grupului educativ care constă din ascendentul față de copii sau tineri, din capacitatea de a li se impune și a obține recunoașterea rolului lor în educație.

AUTORITARISM (în educație) = sistem de educare efectuat exclusiv prin impunerea autorității cadrelor didactice, a ideilor pe care le sustin, a deciziilor lor.

BATERIE DE TESTE = sistem de probe standardizate care vizează diagnosticul psihologic.

BIOGRAFIA = (analiza biografiei) = metodă de cunoaștere a antecedentelor unei persoane. Se poate efectua prin analiza biografiei sau prin autobiografie.

CAPACITATE = posibilitatea de reușită a indiviudului în efectuarea unei activități; sistem de însușiri funcționale și operaționale.

CARIERĂ = o succesiune de profesii, îndeletniciri și poziții pe care le deține o persoană în perioada activă a vieții. Poziția în societate.

Scanned with OKEN Scanner

CAZ = abstracție metodologică constând în izolarea unui individ sau a unei situații în încercarea a o (îl) defini și caracteriza.

CHESTIONAR = metodă (instrument) de investigație care constă în administrarea unei serii de întrebări. Se operează cu chestionare în cunoașterea opiniilor, motivațiilor, intereselor, sentimentelor, atitudinilor.

COMPETENȚA = capacitatea unui individ de a soluționa o problemă, de a interpreta un fenomen, de a lua o decizie sau de a efectua o acțiune.

COMPORTAMENT = reacție totală a unui organism prin care se realizează răspunsul la o situație trăită. Modul de a fi și de a acționa a animalelor și a omului.

COMUNICARE = proces de schimb energetic și/sau informațional între două sau mai multe sisteme. Comunicarea indivizilor umani se realizează prin: gesturi, expresii emoționale, simboluri verbale, acțiuni, comportamente, atitudini, limbaje artificiale.

CONSTRUCT (în teoria constructelor personale a lui G. Kelly) = o interpretare impusă asupra evenimentelor, proiectată pentru a le da sens și a le anticipa.

CONSILIERE = acțiunea care urmărește sugerarea modului de a proceda sau de a se comporta în scopul de a fi adoptat într-o situație particulară sau generală. Se bazează pe persuasiune și respectarea libertății de opțiune a celui consiliat.

CONȘTIINȚA DE SINE = imagine, reprezentare asupra propriei persoane, a locului în raporturile cu alte persoane. Se constituie treptat, în raport cu sitemele de valori și norme socio-culturale dominante în grupul de apartenență sau în societatea globală.

CREATIVITATE = capacitatea psihică a indivizilor umani de a genera noul, de a releva aspecte deosebite, originale, inedite.

DESIGN EDUCAȚIONAL = proiectarea educațională în sensul realizării acordului perfect între toți factorii ce concură la realizarea activității educative.

DECIZIE = hotărâre sau opțiune care survine în desfășurarea unei activități (când apar evenimente care împiedică anticiparea cu

Scanned with OKEN Scanner

certitudine a evoluției situației, selectarea unui curs de acțiuni dintr-un număr de alternative.

DEMNITATE = atitudine valorică față de sine implicată și în atitudinea față de alții. Simtământul de respect față de sine corelat armonios cu respectul față de alții.

DEPRINDERE = componentă automatizată a activității caracterizată prin desfășurarea în afara (sau cu reducerea) controlului conștient.

DEVOTAMENT = atitudine de consacrare față de o idee, o persoană, un grup în baza atașamentului puternic.

DORINȚĂ = stare de conștiință a subiectului asupra unor trebuințe real resimțite, cu orientare activă, mobilizatoare în direcția satisfacerii trebuinței.

EDUCAȚIE = un proces specific uman de esență socială care constă în formarea permanentă a individului prin intermediul culturii, experienței sociale.

EMPATIE = modalitate de înțelegere și cunoaștere subiectivă a semenului prin fuziune afectivă, fără implicare participativă în trăirile acestuia; identificare ca modelare în propriul EU, prin gândire, simțire sau acțiune a EU-LUI altcuiva.

EȘEC = nereușită, insucces. În plan subiectiv, eșecul este conștientizat și trăit ca o insatisfacție generatoare de stări tensionale. Cercetările au evidențiat două atitudini fundamentale față de eșec: evitarea eșecului și obținerea cu orice risc a succesului.

EȘANTION = un grup ales dintr-o populație, considerat reprezentativ în raport cu ansamblul populației.

ETALON = standard, model de referință.

EU = EGO, nucleul personalității. Se compune din cunoștințele despre sine, imaginea de sine, atitudinile față de valori. Se distinge: ***Eul fizic***, bilogic, ***Eul spiritual***, psihic, ***Eul social. Eul ideal*** reprezintă imaginea despre sine așa cum gândește persoana respectivă că trebuie să fie.

FACTOR = (în psihologie, științe sociale) o unitate funcțională, o trăsătură, un element constitutiv.

Scanned with OKEN Scanner

FEED-BACK = conexiune inversă, principiu de bază al adaptării oricărui sistem la mediu prin reacția efectului asupra cauzei.
FIABILITATE = rezistență la solicitări, funcționalitate superioară și de durată, siguranță în desfășurarea comportamentului uman.
FIȘA PSIHOPEDAGOGICĂ = instrument de cunoaștere menit să colecteze și să sistematizeze informațiile semnificative despre personalitatea elementului, pentru prognoza dezvoltării sale.
HARTĂ ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ = o prezentare intuitivă pe hartă a unei zone geografice, a posibilităților de școlarizare și profesionalizare (se găsesc întocmite la Centrele Județene de Asistență Psihopedagogică și la cabinetele interșcolare).
HALLO = efect de iradiere a unor trăsături, chiar dacă datele obiective nu o reflectă.
HOBBY = activitate, subiect de predilecție ale unui individ, fără legătură cu profesia sa, exercitate în timpul liber.
GRUP = colectivitate umană ai cărei membri se află în raporturi de interacțiune în conformitate cu anumite norme. ***Grup de apartenență*** = grupul din care face parte un individ. ***Grup de referință*** = grupul la care se raportează ca membru unb individ sau din care își dorește să facă parte.
IDEAL (uman) = model de perfecțiune umană morală, estetică și socială la care aderă un individ sau o colectivitate și către care tinde spre a-l realiza. ***Idealul profesioanl*** = profesiunea la care tânărul râvnește dar pentru care nu este obligatoriu să și opteze.
IDENTITATE = dimensiunea centrală a concepției despre sine a individului. Reprezintă poziția sa generalizată partenența sa la grupuri și categorii sociale, din statutele și rolurile sale.
IMPLICAREA EULUI = angajarea și intervenția activă prin suscitarea atitudinilor și credințelor individuale de către o situație fără echivoc. Condiția creșterii performanței (după H. Sheriff).
INADAPTARE = stare teporară sau cronică a unui individ, manifestată prin incapacitatea sa de a se adapta, acomoda adecvat la mediu. Implică perturbări ale afectivității, instabilitate, puerilism, imaturitate, etc.

Scanned with OKEN Scanner

INCONȘTIENT = ansamblu de dispoziții, stări, procese psihofiziuologice și psihice care nu sunt conștiente (momentan sau stabil), psihismul bazal, de "profunzime".

INSTABILITATE = sindrom complex concretizat prin tulburări cu un dublu aspect: motor și psihic. Sub aspect psihic deficitul major îl constituie carențele atenției. Afectiv se constată labilitate, dispoziție schimbătoare.

INSTRUCȚIE = sistem de comunicare și influențare organizată a cunoștințelor generale și speciale și de formare a operațiilor și capacităților intelectuale, aplicativ-practice.

INTEGRAREA SOCIALĂ = proces de asimilare a individului în unități și sisteme sociale prin modelare, adaptare.

INTELIGENȚĂ = un fenomen și o caracteristică a adaptării la mediu sunt utilizate trei accepțiuni: a) modalitate cognitivă; b) capacitate de rezolvare a problemelor prin restructurare, opusă automatismelor; c) posibilitate supramedie a gândirii.

INTERES = raportare activă la ceva, după un criteriu de ordin utilitar sau hedonistic (de plăcere).

INTERVIU = o modalitate de efectuare a anchetei psihosociale, bazată pe relația față-n față.

INTOLERANȚĂ = incapacitate de a accepta controversa, fapt ce conduce la acte de violențe și persecuție împotriva celor care exprimă opinii, atitudini contrare.

IRASCIBILITATE = stare psihică caracterizată prin pierderea echilibrului emoțional în sensul apariției frecvente și nejustificate a nemulțumirii, a respingerii altora.

ITEM = element constitutiv al unui chestionar, inventar, test. De regulă, o întrebare, o sarcină anume.

ÎNVĂȚARE = asimilarea activă de informație însoțită de achiziționarea de noi operații și deprinderi.

LEADER (lider) = persoană care ocupă poziția (statusul) și rolul de conducere în cadrul grupului. ***Lider formal*** = instituționalizat, a cărui putere și autoritate derivă cu precădere din valoarea socială a funcției. ***Lider în formare*** = puterea de influență "câștigată" în "jocul" raporturilor interacționale dintre membri.

Scanned with OKEN Scanner

LOISIR = activitate liberă desfășurată în afara ocupațiilor obligatorii și corespunzând dorințelor și înclinațiilor autentice.

MANAGEMENT = metodă de gestiune rațională vizând dezvoltarea și coordonarea optimă a tuturor factorilor implicați în activitate. Presupune informarea completă și promptă, adaptarea de decizii care să slujească maximal obiectivele propuse.

MASS - MEDIA = ansamblul mijloacelor de comunicare în masă: radio, televiziune, cinematograf, presă, discuri, publicații, etc.

MATURIZARE = sistem de procese bio-psiho-sociale care concură spre o evoluție individuală încheiată cu starea de maturitate.

MATURIZARE VOCAȚIONALĂ = comportament activ al individului, în comparație cu al altor persoane care rezolvă aceleași sarcini într-un domeniu de activitate.

MOTIV = act sau ansamblu, sistem de impulsiuni, imbolduri, pulsiuni interne, energizări, activări, stări tensionale, mobiluri ale acțiunii, conduitei.

MOTIVAȚIE = forța motrică de stimulare și activare, de sensibilizare selectivă a individului raportat la activitate.

MODEL "PROFESIONAL" = "potrivește" pe tânăr cu profesia sa și presupune că, odată ce potrivirea s-a făcut, "perechea" va fi fericită tentru totdeauna. Modelul ignoră mobilitatea profesională. Neglizează faptul că individul poate avea funcții diferite la vârste succesive.

MODEL "CARIERĂ" = exprimă orice succesiune de funcții din viața unei persoane (pe verticală, pe orizontală). Consideră individul ca parcurgând una din căile posibile ale sistemului educațional, pătrunzând în și prin lumea muncii.

MUNCA =activitate conștientă, specific umană, orientată spre un anumit scop.

NORMĂ SOCIALĂ = regulă care prescrie comportamente acceptate de o colectivitate sau instituție.

NONCONFORMISM = atitudine de rezistență a individului sau a grupului în raport cu anumite principii, norme, module.

OBIECTIV = țintă, scop, finalitate a activității (instructiv-educa-

Scanned with OKEN Scanner

tive). În formarea unui obiectiv trebuie vizate: situația, capacitatea învățată, obiectul, acțiunea și instrumentele sau alte restricții.

OBSERVAȚIE = metodă de cunoaștere în psihopedagogie. Cunoașterea științifică, (ne)intenționată, metodică prin surprinderea aspectelor semnificative și relevante din conduita și comportamentul unui subiect.

ONTOGENEZĂ = procesul de dezvoltare individuală în plan organizatoric neuropsihic, psihosocial.

ORIENTARE PROFESIONALĂ = acțiunea de îndrumare a persoanei către o profesie, un grup de profesii în conformitate cu aptitudinile și înclinațiile sale.

ORIENTARE ȘCOLARĂ = acțiunea de îndrumare a copilului spre forma de învățământ care îi convine și care este conformă disponibilităților și aspirațiilor sale.

PARTICIPARE = atitudine caracterizată prin cooperare, dialog, empatie.

PEDEAPSĂ = măsură de represiune, sancțiune.

PERFORMANȚĂ = grad de reușită la un test, probă; nivel la care se ridică realizările într-un domeniu; acțiune cu un efect peste nivelul comun.

PERFECȚIONARE PROFESIONALĂ = tendința, activitatea sistematică de ridicare a calificării profesionale în raport cu exigențele sociale mereu sporite.

PERSONALITATE = unitate (sistem) bio-psiho-social. În modelul general uman de personalitate intră obligatoriu: 1) apartenența la specia umană; 2) calitatea de ființă socială; 3) calitatea de ființă conștientă dotată cu gândire și voință; 4) participarea la cultură, dotarea cu valori și orientarea conformă cu ele; 5) potențialul creativității.

PREADOLESCENȚĂ = perioada dezvoltării copiilor cuprinsă între 11/12 ani ăi 14/15 ani corespunzând aproximativ vârstei școlare mijlocii și care se caracterizează printr-o profundă restructurare a organismului. o intensă formare a personalității.

PREFERINȚĂ = raport afectiv de atracție, adeziune și necesitate față de o persoană, un obiect, o situație.

Scanned with OKEN Scanner

PREJUDECATĂ = judecată apriorie cu caracter de opinie personală sau grupată, insuficient verificată prin experiență și insuficient întemeiată logic.

PRINCIPIU DIDACTIC = normă generală după care se conduce procesul didactic, directive întemeiate practic și justificate științific pentru organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ.

PROFESIE = ocupație, îndeletnicire cu caracter permanent pe care o exercită cineva în baza calificării corespunzătoare.

PUBERTATE = etapă ontogenetică a conturării individualității și conduitei, cuprinsă între 11-15 ani (vezi PREADOLESCENȚA).

RECOMPENSA = o relație psihosocială care exprimă modul de întărire a actelor și comportamentelor învățate prin factori pozitivi, gratificanți și care produc satisfacție.

RELAȚIE INTERPERSONALĂ = legătura dintre persoane; uniune psihică conștientă, directă, complexă între cel puțin două persoane.

RESPONSABILITATE = facultatea de a da răspunsuri valorice și efective, de a garanta ducerea la bun sfârșit a sarcinilor încredințate sau asumate, de a respecta cuvântul dat.

ROL = un model organizat de conduite privind o anumită poziție a unui individ într-un ansamblu organizațional. Învățarea rolului duce la formarea personalității conștiente.

ROLL - PLAY = metodă activă care constă în simularea - jocul unor roluri într-un scenariu dat.

SATISFACȚIE PROFESIONALĂ = un set de atitudini pozitive ale persoanei față de munca efectuată; o stare afectivă pozitivă, de mulțumire manifestată la obținerea unui succes profesional.

SCOP = țintă fixată conștient și anticipând o acțiune; o reprezentare anticipată a rezultatelor acțiunii umane.

SELECȚIE PROFESIONALĂ = analiza obiectivă a concordanței dintre caracteristicile profesiunii și posibilitățile de ordin fizic, psihic și informațional pe care le prezintă persoana.

SINTALITATEA = totalitatea însușirilor psihosociale comune și caracteristice unui grup de persoane care conferă grupării o identitate distinctă de a altor grupuri similare.

Scanned with OKEN Scanner

SOCIALIZARE = proces de integrare socială prin însușirea unor norme și valori, asumarea de roluri sociale.

SOCIOGRAMĂ = metodă grafică de prelucrare a datelor obținute prin testul sociometric, care permite reprezentarea și dezvăluirea relațiilor interindividuale ale unui grup.

SOCIOMATRICE = metodă de prelucrare a datelor culese prin testul sociometric (un tabel cu două intrări care cuprinde numele persoanelor investigate).

SOLIDARITATE (coeziune) = atitudine de adeziune la grupul din care faci parte, mergând până la identificarea cu aspirațiile altora sau a grupului.

STATUS = poziție a unui individ sau a unui grup în cadrul unui sistem social, implicând un ansamblu legitim de așteptări față de ceilalți.

STRATEGIE (ped.) = un plan de acțiune ordonată în vederea atingerii unui scop.

STRESS = situație, stimul care pune organismul într-o stare de tensiune.

STUDIU DE CAZ = metodă de studiere a comportamentului individual în ansamblu cadrului social, cu accent pe analiza datelor și prezentarea lor unitară ca variabilă relevantă necesară înțelegerii "cazului".

TALENT = ansamblul dispozițiilor funcționale, ereditare și a sistemelor operaționale dobândite ca mijloace cu performanțe deosebite.

TAXONOMIE = (grec. toxis = ordine , nomod = lege) disciplină metodologică ce se ocupă cu legile, criteriile și configurațiile clasificărilor; știința legilor de clasificare.

TEMPERAMENT = latura dinamico-energetică a personalității, condiționată cu precădere de proprietățile naturale generale înnăscute ale sistemului nervos (forța, mobilitatea și echilibrul excitației și inhibiției). Sunt identificate patru tipuri temperamentale:sangvin (puternic - echilibrat - mobil), coleric (puternic - neechilibrat - excitabil), flegmatic (puternic - echilibrat - inert) și melancolic (slab). H. Eysenck a constatat că

Scanned with OKEN Scanner

melancolicul și flegmaticul sunt introverși iar colericul și sangvinul - extroversivi.

TERAPIE = metodologie specifică de combatere, ameliorare sau vindecare a unei boli somatice sau psihice, bazată întotdeauna pe un diagnostic.

TEST = instrument fundamental de diagnostic psihologic cu sensul de probă standardizată în ceea ce privește administrarea, interpretarea și cotarea rezultatelor.

TOLERANȚĂ = acceptarea punctelor de vedere diferite, pe baza convingerii că nu toți oamenii sunt la fel și că fiecare poziție are unele temeiuri și justificări.

TOLERANȚĂ LA STRESS = capacitatea de a rezista condițiilor stressante.

VALENȚĂ (în psihologie) = forță de atracție sau de respingere pe care o exercită obiectele (subiecții) asupra individului.

VALIDARE = operația de stabilire a valorii unui test, a unei probe.

VALOARE = relație socială prin care comunitățile umane exprimă concordanța dintre lucruri, idei, fapte sau procese și necesitățile sociale, istoricește condiționate.

VÂRSTĂ MINTALĂ = termen care diferențiază nivelul intelectual infantil față de vârsta cronologică (introdus de A. Binet - etate mintală).

VOCAȚIE = înclinație, predispoziție specială a individului de a exercita o activitate socială (profesioanlă) cu devotament și abnegație. O sinteză personală de însușiri care obligă la manifestări personale originale, creatoare de valori.

VOINȚĂ = capacitate, proces psihic de conducere a activității prin deliberare, clarificare conștientă, autoorganizare și angajare conștient - finalistă.

XENOFOBIE = atitudine de aversiune și respingere generalizată față de persoane străine de grupul etnic, de clasa socială.

Glossarul a fost întocmit în conformitate cu:

- DICTIONARUL EXPLICATIV AL LIMBII ROMÂNE - Ed.

Scanned with OKEN Scanner

Acad. R.S.R., 1984.
- DICȚIONARUL DE PSIHOLOGIE - P. Popescu - Neveanu - Ed. Albatros, București, 1978.
- DICȚIONARUL DE PSIHOLOGIE SOCIALĂ - Ed. Șt. și Enciclop., București, 1981.
- DICȚIONARUL DE PEDAGOGIE - Ed. Șt. și Enciclop., București, 1980.

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

1. ALBLI, H. - Didactica psihologică, EDP, București, 1973
2. AUSUBEL, D. P., ROBINSON, F. G. - Învățarea în școală, EDP, București, 1981
3. BANDURA, L., - Elevii dotați și dirijarea instruirii lor, EDP, București, 1976
4. BERTRAND, S., - Educația de mâine, EDP, București, 1976
5. CERGHIT, S., RADU, I. T., - Didactica, EDP, București, 1993
6. CHELCEA, A., CHELCEA, S., - Cunoașterea de sine - condiție a înțelepciunii, Ed. Academiei, București, 1986
7. CHELCEA, A., CHELCEA, S., - Eu, tu, noi. Viața psihică. Ipoteze, certitudini, Ed. Academiei, București, 1983
8. CIOCAN, I., NEGRET, I., - Formarea personalității umane. Semnificații și sensuri instructiv-educative, Ed. Militară, București, 1981
9. CRISTEA, R., CRISTEA, M., - Personalitatea și idealul moral, Ed. Albatros, București, 1989
10. CRISTEA, S., - "Modelul conceptual al finalităților educației" în Trib. Înv. nr. 50/1993
11. DANCSULY, A., IONESCU, M., RADU, I., SALADE, D., - Pedagogie, EDP, București, 1979
12. DAVITZ, J. R., BALL, S., - Psihologia procesului educațional, EDP, București, 1978
13. DRĂGAN, I., - Psihologia pentru toți, Ed. Științifică, București, 1975
14. D'HAINAUT (coord) - Programe de învățământ și educația permanentă, EDP, București, 1981
15. DUȚU, M., - Educația și problemele lumii contemporane, Ed. Albatros, București, 1989
16. DUMITRESCU, I., ANDREI, N., - Activitatea educativă a dirigintelui, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1975

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Decalogul unui dascăl 5

I. Introducere în activitatea dirigintelui *10*

Proiectarea educațională *13*

II. Ce cuprinde dirigenția *20*

1. Documentele *22*

2. Caietul dirigintelui *24*

3. Cunoașterea psihopedagogică *29*

III. Colaborări ale dirigintelui *34*

IV. Variante în conceperea unor scenarii educative *42*

V. Activități extrașcolare *59*

VI. Anexe *65*

VII. În loc de încheiere *87*

VIII. Calendar al evenimentelor *93*

IX. Mic dicționar *97*

X. Bibliografie *109*

Coordonare și editare computerizată:
Nicoleta Albu
Dragoș Mărgineanțu

Corectare:
Perța Andra
Kurunczi Iudith
Badea Cristian

Tipărit la Tipografia F. E. D.
Calea Rahovei, nr. 147
Telefon: 623.66.61; 623.98.55

Scanned with OKEN Scanner

"Aş scrie cu pensula mare
pe pereţii odăii tale o poruncă:
iubeşte-ţi meseria".

TUDOR ARGHEZI

I.S.B.N. 973-96-532-5-1

Scanned with OKEN Scanner